

Heemkundige kring v.z.w. "de Semse"

KERK WEERDE ST MARTINUS
 GASTHUISHOEVE HOFSTADE
 PROCESSIE ELEWIJT ST HUBERTUS
 KAPEL HET HAMMEKE ZEMST
 ONDERKAAK MAMMOET BOS VAN AA
 KASTEEL RELEGEM ZEMST
 SOLDATENKERKHOF EPPEGEM

Erfgoedhuis "de Semse"
 Schoolstraat 13/1 1980 Zemst
25ste jaargang
maart 2009

secret: Vredelaan 48 1982 Zemst
 tel: 00.32(0)15.62.07.40
 colette.vanderbeken@pandora.be

Colofon.

"De Semse kroniek"
25ste jaargang
januari - februari - maart 2009

Heemkundige kring "de Semse"
vereniging zonder winstgevend doel
opgericht in juni 1985
ondernemingsnummer: 432 094 418
bibliotheek/wettelijk depot: 27982

Erfgoedhuis "de Semse"
Schoolstraat 13/1 1980 Zemst
secretariaat: Vredelaan 48 1982 Zemst (Weerde)
tel: 00 32 (0) 15 62 07 40
email: colette.vanderbeken@pandora.be
www.bloggen.be/desemse/
Zemst.be

Mannaerts Fons, voorzitter
Floridor Staf, o/voorzitter
Vanderbeken Colette, secretaris
Buelens Paul, bestuurslid
De Blander Walter, bestuurslid
De Broeck Rogier, bestuurslid
Lambrechts Agnes, bestuurslid
Vermeulen Marie-Louise, bestuurslid

verantwoordelijke genealogie/paleografie:
Agnes Lambrechts
Libert Loosen

redactie: Vanderbeken Colette
fotografie: Mannaerts Fons
Minnes Alida
Loosen Libert (digitaal)

lidmaatschap: € 20
steunend lid: € 40
Erelid: € 50
advertenties: € 50

(adverteerders ontvangen gratis "de Semse kroniek")

Het lidmaatschap geeft recht op:
de Semse kroniek x vier
nieuwsbrief x twaalf
toegang tot voordrachten, lezingen, tentoonstellingen
tussenkomen bij uitstappen

Woord Vooraf.

Langzaam aan stijgen de temperaturen... Weldra kunnen we onze wintertruien, laarzen en sjaals weer enkele maanden opbergen. Vol verwachting kijken we nu al uit naar zonnige dagen in de tuin en heerlijke zomermaanden.

In afwachting van het warme weer krijgt u alvast wat leuke verhalen van voorbije maanden en interessante weetjes.

Inhoud:

- ✚ Zes eeuwen Baerdeghemhoeve te Zemst
- ✚ Eerbetoon aan Heinke Muts uit Melsbroek, soldaat van Leopold I, en herinnering aan Peter Livinus Vanden Wijngaerd uit Elewijt, gemobiliseerd onder Leopold II in de streek van Belfort (1870).
- ✚ De jaren tachtig.
- ✚ een akte van emancipatie (1665)
- ✚ Nieuwjaarreceptie acht januari 2009.
- ✚ Lezing, praatcafé "*kinder -en jeugdliteratuur vroeger en nu*" op twee februari 2009.
- ✚ Vierde kranslegging bij het RAF/RAAF monument in het Blossodomein te Hofstade op acht februari 2009.
- ✚ Lezing, praatcafé "*Onze gemeenten in de Franse periode*" op negen maart 2009.
- ✚ Bezoek aan de Hallepoort te Brussel op twee en twintig maart 2009.
- ✚ Lezing, praatcafé en tentoonstelling "*Groot-Zemst uitgekleeed*" op vijf en twintig maart 2009.
- ✚ Dialectendag te Hoogeveen op acht en twintig maart 2009.

ZES EEUWEN BAERDEGHEMHOEVE TE ZEMST

Paul Behets

I. INLEIDING

Welk historisch monument van Zemst kan de beste papieren voorleggen? Het is zonder twijfel de Hoeve van Baerdeghem, gelegen aan De Schom terzijde van de Hoogstraat. Haar geschreven geschiedenis vangt aan met een pachtcontract uit 1409. Dat is juist op de kop zeshonderd jaar geleden. Het lijkt dan ook gepast de jaargang 2009 van ons blad te plaatsen in het teken van de Hoeve van Baerdeghem. Als eerbetoon aan haar bewoners, onze voorouders, die ononderbroken tot heden de Zemstse bodem hebben bewerkt en vruchtbaar gehouden.

De geschiedenis van de hoeve gaat nochtans verder terug dan 1409. Dat blijkt uit de naam Baerdeghem. Op het eerste zicht zou men denken dat de boerderij genaamd werd naar haar vroegere eigenaars: een familie Van Baerdeghem. Zo bevat het archief van het O.C.M.W. Mechelen een akte van 7 december 1359, verleden voor het laathof van de kinderen van Baerdegem onder Zemst.¹ In 1374 wordt Liedeken van Bardegem vermeld als bezitter. Een andere mogelijkheid is dat de familie genoemd werd naar de plaats waar ze woonde. Baerdeghem zou dan een plaatsnaam zijn, een van de vele –ghemnamen die we aantreffen in de omgeving van de Zenne. Gezien de nederzetting dan veel kleiner zou geweest zijn dan de naburige stellen we deze optie op de tweede plaats.

De –ghemnamen werden gevormd in de zevende en achtste eeuw ten tijde van de Frankische landname. Beperken we ons tot de onmiddellijke buurt dan vinden we reeds: Eggelghem (Hombeek), Geerdegem (Mechelen), Espelgem (Weerde), Nederghem (Epepegem) en Epepegem zelf. De ghem- of heemnamen bestaan uit een persoonsnaam + inga (de lieden van). Zo betekent Eggeleghem: de woonplaats van de onderhorigen van heer Agilo. Eggelgem strekte zich uit tot in Zemst en is de oude naam voor het goed van Relegghem. Het omwaterde kasteel kwam in de 14^e eeuw in handen van de Brusselse amman Jan van Redelghem en werd sindsdien naar hem genoemd. Langzamerhand verdrong de naam "kasteel van Relegghem" de oude benaming Eggelgem die enkel nog bleef kleven aan de hoeve ernaast. Relegghem hoort dus niet thuis in het lijstje van de –ghemnamen, die eer komt toe aan Eggelghem. Bij Eggelghem hoorde ook de Sint-Willibrorduskapel in de Zink die reeds vermeld wordt in 1350.²

Opmerkelijk is de Sint-Laurentiuskapel in de buurt, bij het Hammeke aan de Zenne. Ze stond op de zogenaamde Eerenberch of Geerdegerberg³. Die 'berg' hoorde dus bij Geerdeghem maar door het verleggen van de Zenne eind 14^e, begin 15^e eeuw kwam hij aan de kant van Zemst te liggen. De oude kaarten tonen nog het beeld van de oude Zenne en de twee hammen die in de bochten lagen. Afgesneden van Geerdegem werden ze een soort

¹ S.A.M. (Stadsarchief Mechelen), O.C.M.W. nr. 7587.

² S.A.M.; Schepenregister nr. 2.

³ Geerdegem = Geerregem = Geergem = Geerem = Eerem = Eeren + berg = Erenberg. Door afslijting van het woord verdwenen de letters g en d.

niemandslaan dat een nieuwe bestemming kreeg door er een bidplaats van te maken er er een kapel op te bouwen. Het heuveltje leende zich daar uitstekend toe. Wie de initiatiefnemers waren is onbekend maar waarschijnlijk waren het de pastoor en de gelovigen van Zemst op het einde van de 15^e eeuw. De werken aan de Zenne in 1890 herstelden het oude patroon en verplaatsen de berg (ditmaal met een kapel) terug naar de oude Mechelse zijde.

De kapel van het Hammeke mag niet in verband gebracht worden met "Het kruis van Van Oppem". Dat is het houten kruis dat op de Halvesteen stond, een grenssteen (halve = grens) nabij de grens Hombeek-Zemst. De steen lag aan de goederen van Muyselwijck, die toen in bezit waren van de familie Van Ophem. Het "cruys bider senne" komt evenmin in aanmerking als voorloper van de kapel want dat stond in Elewijt aan het Schouwenbroeck⁴, waar de weg van Elewijt naar Mechelen over de vonder (brugje) van de Barebeek liep, nabij Weerde.⁵

Over de kapel van het Hammeke vinden we evenmin gegevens in de archieven van het Mechelse Godshuis van Sint-Pieters dat later eigenaar was van de Baerdeghemhoeve. Het godshuis had namelijk een eigen kapel die regelmatig opduikt in de jaarlijkse rekeningen.⁶ De uitgaven hebben dus zeker geen betrekking op de kapel van het Hammeke. De kapel van het godshuis werd afgebroken in 1843. Ze bevatte tussen de ramen een muurschildering van een Sint-Christoffel met het kind op zijn schouder. Naast zijn hoofd was een kluis afgebeeld met een eremijt die een lantaarn naar buiten steekt.⁷ De afbeelding was erg gelijkend met degene die tijdens de zomer 2008 werd aangetroffen in de Mechelse Sint-Janskerk. Wanneer de schildering in de kapel van het godshuis werd aangebracht is moeilijk te zeggen. Mogelijk was dat tijdens het rekenjaar Sint-Jan 1586/Sint-Jan 1587 toen Baptist Van den Daele er schilderde.

Betaelt Baptist van den Daele voer schilderen van de cappelle ende metten duer⁸

Wat was nu eigenlijk dat Godshuis en hoe kwam het in bezit van de Baerdeghemhoeve?

Daarvoor moeten we teruggaan naar het testament dat de Mechelaar Adam De Gorter maakte op 14 november 1411. Daarin stelde hij zijn goederen ter beschikking om binnen de stad Mechelen een gasthuis voor oude lieden op te richten die er zouden verzorgd worden om de liefde Gods. Dat huis van weldadigheid of godshuis was gelegen nabij het kerkhof van de oude Mechelse Sint-Pieterskerk. De familie De Gorter genoot groot aanzien en had een grafzerk in die kerk. Willem I De Gorter en Elisabeth Volckaert († 1446) lagen

⁴ Broeck = moeras en schoude = lis. Het Schouwenbroeck ging over in het Vriesenbroeck dat zich uitstreckte over Elewijt-Weerde-Zemst. Het Schouwenbroeck was bezit van de familie van Wilre die via deze broeken ook in Zemst en Weerde eigendommen had.

⁵ Rijksarchief Anderlecht, Leenhof van Brabant nr. 7, anno 1440.

⁶ O.C.M.W. nrs. 4463 en 4464. Bulle van paus Johannes die in 1414 de stichting confirmeert en toelating geeft aan de instelling om een kapel met klok te bezitten waar de mis mag gelezen worden maar geen sacramenten zullen toegediend worden.

⁷ Jan SCHOEFFER; Historische aantekeningen rakende de kerken, de kloosters, de amabachten en andere stichten der stad Mechelen. Heruitgave De Orconde, 1990, blz. 259.

⁸ O.C.M.W. nr. 9156 f° 146v, rekening Sint-Jan 1586 – Sint-Jan 1587.

er onder begraven samen met hun zoon Willem II(†1475) en een neef die eveneens Willem heette. Willem II De Gorter had verder nog een zoon Willem III(†1478) en een zoon Jan. Ze bezaten van vader op zoon het Hof ten Oudenhove te Boortmeerbeek⁹. Een Willem De Gortere was al gezworene van de wevers in 1368, 1370 en 1374. De Leestse pastoor Adam De Gorter (†1538) behoort ongetwijfeld ook tot deze stam.

Vanaf 1398 treffen we Adam De Gorter aan als gezworene van het wollewerk. In 1401 en 1409 was hij deken van de draperie. Hij was schepen in 1398, 1402, 1406, 1410 maar in 1411 werd hij vervangen door Willem Bau omwille van zijn overlijden. Ondertussen was hij ook nog communemeester geweest in 1406 en 1409. Zijn wapens werden beschreven als volgt: *d'argent à trois chevrons de gueules en chef un lambel de sable de trois pendants*.

Adam De Gorter werd begraven onder een grafzerk waarvan de plaats onbekend is. Volgens de rekening van 1501/1502 werden toen de letters vernieuwd.

Item bethaelt eenen steenhouwer van den sarcke te verclerene de letteren die al versleten waren van den fondateur van den gasthuysse¹⁰

Tot de goederen die de Mechelse stichting zouden ondersteunen met hun opbrengsten behoorde de hoeve van Baerdeghem te Zemst. De stichting werd later nog verrijkt door diverse schenkingen. Ze stond onder toezicht van drie provisors: twee van stadswege en één uit de familie De Gorter. Elk jaar maakte de rentmeester een rekening op met de inkomsten en uitgaven. Die rekeningen, waarop we ons baseren, zijn bewaard sedert 1440.

⁹ A.R. (Algemeen Rijksarchief Brussel), Rekenkamer nr. 555.

¹⁰ O.C.M.W. nr. 9147 f° 40r, rekening Sint-Jan 1501 – Sint-Jan 1502.

II. BRONNEN

a. Leenhof van Brabant, Rekenkamer, familiearchieven

De Baerdeghemhoeve heeft wortels in het leenstelsel of de feodaliteit. Dat ontstond in de 8^e eeuw ten tijde van de Karolingers toen de vorst met de hogere ambtenaren een speciale band schiep die bestond uit wederzijdse rechten en plichten. De leenheer (vorst) schonk de leenman een stuk grond waarvan hij kon leven en in ruil diende deze laatste dan de vorst bij te staan met raad en daad. Advies kon gevraagd worden bij de rechtspraak. Bij oproep moest de leenman krijgsveld te paard doen, vergezeld van een aantal onderhorige ridders. Die mobiliseerden eveneens hun ondergeschikten zodat het feodale systeem op korte tijd sterk toenam en een piramidale structuur kreeg. De leenmannen werden zelf leenheer omdat ze delen van hun leen opnieuw in leen uitgaven. Dat werden dan de zogenaamde achterlenen.

In Brabant maakte men onderscheid tussen volle lenen en smalle lenen. Volle lenen beschikten over de hoge, middele en lage rechtspraak en hadden een bepaalde minimale waarde. Zowel Baerdeghem als Relegem waren volle lenen van de heer van Grimbergen die op zijn beurt leenman was van de hertog van Brabant. Het Leenhof van Brabant was het belangrijkste vorstelijk leenhof. Het beheerde als rechtscollege de lenen en vervolgde de inbreuken op het leenrecht.

Wanneer een leenman overleed of zijn goed verkocht dan diende de nieuwe leenman zich binnen de veertig dagen aan te bieden bij het leenhof om zijn leenhulde (manschap) te doen en uit handen van de leenheer of zijn gemachtigde (de stadhouder) het goed te ontvangen. Deze plechtige overdracht noemde men het verhef en de leenman betaalde hiervoor een verheffingsrecht (heergewaad). Voor het verhef van een vol leen betaalde men in het Leenhof van Brabant 10 gulden ridders. Maar dat was niet alles: er kwamen nog kamerlinggeld (griffierecht) en hofrechten bij zodat het totale bedrag uitliep tot dertien pond.¹¹

Een summiere beschrijving van een verhef vinden we in de rekeningen van het Sint-Pietersgasthuis over het jaar 1442. De rentmeester werd opgeroepen om naar Brussel te komen en het verhef te doen voor stadhouder Jan Van den Eede. De aanwezigen werden getrakteerd op bier. Pachter Daneel Hoebosch vervoerde en beschermde de rentmeester want die droeg vrij veel geld bij zich.¹²

- item doen ic dleen van minne h. van Brabant ontfinc bi Johannes vanden Eede: XIII ridders;
- aldoen den mannen II ghelten wijns;
- ghegheven den bode die ons de bootschap brachte van den leene: 8 gulden rijnsch ende XII gr.
- tweewerf te Brucele met Daneel Hobösch geweest om 't vorschreven leen, verteert II s. III d. gr.

¹¹ Herman COPPENS: Leenhoven; in: De gewestelijke en lokale overheidsinstellingen in Brabant en Mechelen tot 1795; blz. 767-780 (Algemeen Rijksarchief, 2000).

¹² O.C.M.W. nr. 9142, rekening over het jaar 1442.

- noch daarna doen ic ende Daneel Hobosch te Brucele reden ende moesten dair bliven II daghe doen ic tghelt vanden leene betaelde, verteert VII s. IX d. gr.

Vanaf de 13^e eeuw konden vrouwen en minderjarigen ook optreden als leenman. Ze werden bijgestaan door een besetman of voogd die de vereiste formaliteiten vervulde. Geestelijke instellingen lieten zich op het verhef vertegenwoordigen door een sterfman.

Leenhulde werd niet alleen gedaan door de nieuwe leenman bij vererving of verkoop van het leen. Ze werd ook uitgevoerd wanneer een nieuwe leenheer aantrad. Bij dit zg. klein verhef moesten er geen verheffingsrechten betaald worden. Om ontduiking van leenrechten tegen te gaan werden vanaf het midden van de 15^e eeuw denombrementen of beschrijvingen van het leengoed opgesteld. Plaatselijke leenheren vernieuwden regelmatige hun leenboeken of organiseerden een denombrement. De hertog zelf beval een algemeen denombrement in 1474 en 1495. De registers van het Leenhof van Brabant, de dubbels van de Rekenkamer of familiearchieven van vroegere bezitters van het leen lichten ons in over de overdracht van de lenen.

De oudste beschrijving vinden we in het zogenaamde Spechtboek, een register van de lenen dat Nicolaes Specht bijhield vanaf 1374.

Lideken Bocbary hout een hof mit VIII buender lants in die prochie van Zempse te Hekelegem (= Eggelgem?) gelegen. Dit was (van) wilen heren Liedekens van Bardegem.

Gabriel zoen Jan voirs.

Jan in de Aer tot Mechelen hout oic VIII buenre lants tot Zempse ende waeren aen gedeelte tsegen Liedekens Bocbarys die (van) heren Liedekens van Bardegem te sijn plagen ende waeren gedeelt om naerscape wille.¹³

Liedeken Bocbary en Jan inden Aer deelden dus het goed omdat er naderschap bestond. Dat is een naastingsrecht dat men o.a. kon uitoefenen om familiale redenen. Bijv. als beiden schoonzoons waren van Liedeken van Bardeghem.

Een leenboek van het einde van de 15^e eeuw geeft de latere omschrijving van het goed. Nadien werd het aangevuld met de gegevens over de volgende sterfmannen.¹⁴

- 't Godshuys van Ste Peeters ende Ste Pauwels te Mechelen houdt een volle leen in diverse stucken gelegen, in huysen, hove, beempde ende winnende lande, houdende 't samen XXIII boender ende 1,5 dachwand

In de marge: Gabriel in den Aer¹⁵ ende Adam de Gorter dwelck in den naem ende tot behoef desselfs godshuys ontfaen heeft Jan de Gorttere.

¹³ A.R., Rekenkamer nr. 543 f° 34r. Dubbel in Leenhof van Brabant nr. 4 (Rijksarchief Anderlecht).

¹⁴ Archief de Merode, leenboeken LA 1446 en 1447. Met dank aan J.M. Van der Elst.

¹⁵ Het betreft Gabriel Tryapain († 1426), man van Elisabeth Kermans, schepen, lakenhandelaar en eigenaar van het goed den Aer in de Hallestraat aan de Grote Markt.

- Penult. Augusti anno XV ende XXI heeft h. Wouter van Duffle alias Berthouwe als sterffman bij doode Jans de Gorter voirs inden naem ende tot behoef des godshuys ontfanen 't voirghenoemde volle leen.

- Op den XXI dach augusti 1540 heeft joncker Jan Schoef, zone Claes, als sterffman ontfanen tot behouf des vs. cloesters 't vornoemde volle leen. Present als mannen Godevaert Goens, Jan Smisman ende Pieter van Liere. Den vs. Jan heeft hieraf den behorelijcken eed gedaen.

b. Het archief van het Sint-Pietersgasthuis

De nagelaten documenten van het Sint-Pietersgasthuis berusten op het Stadsarchief te Mechelen en maken deel uit van de verzameling van het voormalige O.C.M.W. Ze beslaan de nummers 4398-4593 (charters) en 9141-9220 (registers) van dit fonds.¹⁶ De jaarlijkse rekeningen (nrs. 9142-9201) zijn de bron bij uitstek om de evolutie van de hoeve en de opvolging van de pachters na te gaan.

¹⁶ Dr. F.G.C. BETERAMS ; Inventaris van het Archief van de Commissie van Openbare Onderstand van Mechelen ; 1956; Deel 1; blz. 529-553.

III. DE VIJFTIENDE EEUW

a. De hoeve en haar evolutie tijdens de 15^e eeuw

Enkele losse charters, zoals het pachtcontract van 1409, leveren de oudste informatie op. Ze geven ons een beeld van de hoeve juist voor de schenking aan het nieuwe gasthuis.¹⁷ Die bestond toen uit 24 bunder en 3 dagwand land en ongeveer 15 bunder beemd, te weten:

- negen dagwand met scuffelrogge¹⁸ voor Jans Van der Eycken goed;
- drie bunder met scuffelrogge aan de molen, in vijf stukken gelegen;
- twee bunder met scuffelrogge aan de Eepenschen Beemd, in twee stukken;
- vier dagwand op het Moelenveld ten einde van het Papenland, de helft met scuffelrogge en de andere helft met evene (paardenhaver);
- daarrond acht bunder min de stortvoor;
- vijf bunder min een dagwand braakrogge, gelegen op de Meer;
- een dagwand braakrogge aan Perremanshof
- en daarrond vijf bunder braakrogge

Rogge genoot de voorkeur omdat dit graan minder gevoelig was aan ziekte en vorst. We kunnen uit de voorgaande gegevens ook afleiden dat het drieslagstelsel werd onderhouden. Het hoeveland was daartoe verdeeld in drie aarden. Het eerste jaar werd er op het eerste perceel winter- of broodgraan gezaaid (rogge, spelt, tarwe). Op het tweede zaaide men zomergranen (gerst, haver). Het derde perceel bleef braak liggen. Het tweede jaar kwamen er zomergranen op de eerste kavel en wintergranen op de derde. Het derde jaar werd de eerste kavel wegens uitputting braakland.

Dat levert volgend schema op:

<u>1</u>	W	Z	B
<u>2</u>	Z	B	W
<u>3</u>	B	W	Z

Het zaaien van wintergraan op de braak vereiste vier opeenvolgende bewerkingen van de grond:

- de schuffelvoor tussen half maart en begin mei, een oppervlakkige grondbewerking waardoor de oude zomergraanstoppel afgeschild of gebroken werd. Het onkruid droogde uit en om dit proces te verbeteren werd de akker enkele malen geëgd;

¹⁷ O.C.M.W. nr. 9141b, pachtcontract ingaande half maart 1409.

¹⁸ Schoffelen is de bovengrond omwoelen om het onkruid te verdelgen.

- de braakvoor in juni, een diepe ploegvoor die de vergane stoppels en het onkruid voorgoed bedekte;

- de oogstvoor in augustus, een minder diepe voor die dwars over de voorgaande werd getrokken en waarbij eventueel stalmest in de grond werd verwerkt;

- de zaadvoor eind september waarbij het land in bedden werd gelegd voordat het wintergraan gezaaid werd.

Voor zomergranen waren twee voren voldoende maar dat verschilde van streek tot streek. Onvoldoende bemeste gronden met overwegend graan kregen drie voren:

- stortvoor in het najaar, ten vroegste na 1 oktober, waarbij de stoppel van het wintergraan niet geschuffeld of gebroken werd maar meteen omgeploegd en in winterbedden gelegd;

- het land werd gezuiverd van onkruid voor het zaaien;

- zaadvoor in de vroege lenteden, een lichte ploegvoor bedekte het op de bedden gezaaide graan.¹⁹

De oogst werd opgeslagen in de twee schuren die er in 1409 waren. Zo te zien ging het over een schuur van de verpachter en een tweede voor de boer. Dat was nodig omdat het bedrijf in helftwinning werd uitgegeven. Dat was een systeem waarbij de eigenaar en de pachter de opbrengst gelijk deelden. Het land werd betaald in rogge, de beemden werden vergoed in geld.

Die bestonden uit groesen, eusels en een wijtham die in 1427 gekocht werd tegen Jan de Boc.²⁰ De koopakte omschrijft de ham als:

eenen ham geheten Bobberimsham²¹ van drie dachwant groet, geleghen in de prochie van Semse daer de Senne bijnalinc omme loept, ende lecht neven Musenham over d'een side datter de Senne maere tusschen en loept ende neven derve des gasthuus vorschreven.

Vermoedelijk werd aan deze ham de Zenne verlegd door een bocht af te snijden met een doorsteek. De rekening van 1447 haalt een dergelijke ingreep aan.

- Item te Zemse van den doersteke van der sinnen

Merkwaardig in dit verband is de aankoop in 1441 van 6200 rieten te Oosterweel die per kar naar Zemst werden gevoerd en daar geplant.

- ghecocht 't souterwele teghen Willeme wonende aldair in de botermelcstraet VI M II C riets te Mechelen ghelevert

- XV waghene die 't riet te Zempse voerden, aen bier, aen scoen broot, aen III pond bloemsch caes, van hoeye die de perden aldair aten

¹⁹ P. LINDEMANS; Geschiedenis van de landbouw in België; Deel 1, p. 133-139.

²⁰ O.C.M.W. nr. 4483.

²¹ Genoemd naar de vroegere eigenaar Liedeken Bocbary. De familienaam werd volgens de leenregisters later ingekort tot De Bock.

- item III mans om 't riet te Zempse op dlant te setten²²

Mogelijk werd dit riet geplant op het stuk moerassig land dat achtergebleven was na het maken van de doorsteek. De operatie van het rietplanten mislukte echter want er is in latere rekeningen sprake van '*den verdorden beemd*'.

Tijdens de jaren dertig van de 15^e eeuw werd de hoeve volledig verwoest want in 1440 werden een nieuwe schuur en woonhuis van de grond af opgetrokken. Dat kan te maken hebben met de hongersnood die in 1438 te Mechelen heerste toen de Brabanders verboden graan uit te voeren. De Mechelaars vonden er niet beter op dan op strooptocht te gaan in het omliggende. Er werd zelfs een gevecht geleverd tegen die van Ruisbroek bij Brussel.

- om te metsene aen de scuere ende aen den stal, betaelt II metsers van IIII daghen ende II oppernapen
- om te scuere te begravene ende thuyse alomme te sullene XI daghe lanc
- betaelt Peeter Borremans van 2000 carele
- betaelt II timmerlieden elken van IIII daghen te tymmeren
- vander scuere te deckene van X daghen
- van eyeren die de timmerlieden aten
- betaelt den plecker van VI daghen
- den oppernape van XI daghen ende hi voerde oec steenen int fundeersel
- Daneel Hoebosch betaelt van voerene steene van XIX vaerden
- noch van savele te gravenen ende om den fundeersel te gravene
- noch den selven Daneel van te deckene opt verckenskot III daghe lanc
- Gosen Molteman heeft ghehaelt op de Zenne XXI duyst carele ende hi heeft se int hof ghevaert

Verder werd er nog hout gezaagd voor de schuur. Willem de timmerman en Hendrik Andries timmerden elk 19 dagen. Ze gebruikten '*speiren, strijckhouten, graetbomen, craphoute en scouhoute*'. Ten slotte waren er ook nog kosten voor het maken van de schuurdeur.²³

Ghekocht 300 weeberts daerinne die scuere dore mede maken soude

In 1441 kocht men nog 380 voeten *popelieren berts* om een zolder te leggen op het oude huis.

Niet vermeld maar zeker prominent aanwezig was de mestvaalt. Over het bemesten van het land zijn de bepalingen van de oude pachtcontracten zeer strikt. Mest of stro mocht in geen geval van de hoeve afgevoerd worden. Om de mestproductie op peil te houden werden er schapen gehouden. Adam De Gorter was de eigenaar en de boer leverde de schaapsstal en het strooisel in

²² O.C.M.W. nr. 9142, rekening van 1441.

²³ O.C.M.W. nr. 9142, rekening van 1440.

ruil voor de mest. Leverde hij ook het wintervoedsel dan kreeg hij de wol. Om honderd schapen te houden moest men ten minste 20 bunder land bewerken. In 1442 kocht het godshuis 94 schapen bij Jan Van Woluwe.²⁴ Alleen de grote hoven waren in staat op hun eigen landerijen een kudde schapen te voeden. Die hoven hadden geen gevestigd recht op een drift (heerdgang) die het geheel of een gedeelte van het dorp omvatte en die ontstaan was uit de samenwerking tussen de kleine boeren. Het feit dat de Baerdeghemhoeve een eigen schaapskooi had bewijst nogmaals haar hoge ouderdom en een ontstaan als zelfstandige eenheid.

Het bestaan van een duifhuis onderstreept dat eveneens. Dat werd in 1442 ook terug opgetrokken. Daartoe werden op de markt bij Jan De Ruyscher 121 busselen bantroeden en vitsroeden gekocht. Gedurende 3 dagen bouwde Jan de decker van Haacht met zijn twee zonen het duifhuis weer op. Wouter de sagher had richelen gezaagd en pachter Daneel Hoebosch had leem gegraven en kalk, latten en bantroeden gehaald te Mechelen.²⁵ Roeland van Floersum maakte in 1458 zestien *duve horde* en rekende daar acht deniers voor.

In 1447 metste Jan Scynkel vijf dagen aan het duifhuis en aan een nieuwe ovenboer. Bij Peter poertyers werden anderhalve mand kalk gehaald (22 groten), driehonderd Mechelse tichelen (33 gr.), twaalf horic (hoek) tichelen (per stuk 10 gr.), 32 hert (haard) tichelen (8 gr.) die in de oven gelegd werden en 600 karelen (12 gr.) Willem de temmerman en zijn gezellen hadden ten slotte de ovenbuur geplakt.²⁶

De hoeve kreeg in 1449 een wagenhuis en de schuur een gebint. Er werd een zolder gelegd en er werd aan de stal getimmerd. Willem de timmerman en zijn zoon werkten elk 27 dagen. Willem kreeg daarvoor elke dag twaalf deniers en zijn zoon acht. Dat jaar werden er ook kosten gedaan aan de waterput. Er werd een emmer gekocht en een eik waarvan Aerd Goyvaerts een trog maakte voor de borreput.²⁷

In 1467 werd de spinde of provisiekamer vernieuwd. Dat was een plaats waar de melk bewaard en verwerkt werd. De oude spinde was afgebroken door pachter Antoon Reyers en het hout werd zoveel mogelijk herbruikt. Hij leverde gratis het stro en zijn gezin hielp mee aan de opbouw. Hendrik Berckmans leverde 7000 paveyselstenen die gebruikt werden in de spinde, in de haard en in den *peerdenwinckel* waar de muur gevallen lag. Het werk werd afgemaakt door de spinde te vitsen, te plekken en te dekken met dakroeden en vitsroeden.²⁸

De poort werd hersteld in 1506 en een nieuw veken werd gehangen.²⁹

Ten slotte hebben we ook nog enige gegevens over de bomen. Er is sprake over het planten van vijf appelaars (1442), zes appelaars (1448), drie perelaars en vijf appelaars (1450), vier appelbomen (1459) en 200 eiken die geplant

²⁴ O.C.M.W. nr. 9142, rekening van 1442.

²⁵ O.C.M.W. nr. 9142, rekening van 1442.

²⁶ O.C.M.W. nr. 9144, rekening Sint-Jan 1447 – Sint-Jan 1448.

²⁷ O.C.M.W. nr. 9144, rekening Sint-Jan 1447 – Sint-Jan 1448.

²⁸ O.C.M.W. nr. 9146, rekening Sint-Jan 1467 – Sint-Jan 1468.

²⁹ O.C.M.W. nr. 9147, rekening Sint-Jan 1505 – Sint-Jan 1506.

werden door Willem Verberct (1459). In 1467 werden wissien gemaakt van een oude verdorde nootboom en een peerboom.

b. De pachters tijdens de 15^e eeuw

1. Rombout Van Ranst (ca. 1401 – 1409)

Toen de hoeve nog in bezit was van Adam De Gorter verpachtte hij ze in 1409 aan Willem Van der Elst. Deze nam de hoeve over van Rombout Van Ranst, de voorgaande pachter. Over deze man is verder niets bekend. Waarschijnlijk behoorde hij tot de Hombeekse familie Van Ranst die regelmatig vermeld wordt in de Mechelse schepenregisters.

2. Willem Van der Elst (1409 – ca. 1427)

Hij pachtte in het voorjaar van 1409 de hoeve voor negen jaar, ten drijen te scheiden. De pacht ging in te half maart. Wie de huur wenste op te zeggen moest dit een jaar op voorhand doen. Voor elk bunder land moesten 6 veertelen rogge gegeven worden, wat in totaal neerkwam op 45 zakken en vier muddekens. Bovendien diende hij nog 36 groten te betalen voor de beemden en broeklanden.

Tijdens de oogst zal Adam zijn knaap zenden om het koren mee te helpen indoen. Wanneer het gebonden is zal het gedeeld worden op het veld en daarna zal Willem het in de schuur voeren, maar altijd eerst het deel van Adam. Met Allerheiligen, als Adam wil dorsen, zal Willem de schuur uitdorsen tot de volle pacht voldaan is. En als deze schuur daarvoor niet voldoende is, dan zal Willem voortdorsen in de andere schuur tot de volledige pacht bij Adam te Mechelen geleverd is.

De nieuwe pachter diende al het stro te aanvaarden dat hij op het hof zal vinden. Daarenboven moest hij binnen de twee jaar nog honderd mandelen stro aanvoeren op het hof om die daar te gebruiken. Hij mocht geen ander stro of mest verkopen of buiten het hof brengen. Het fruit werd tussen hun beiden gelijk geoogst en gedeeld. De eigenaar zal het ter aarde helpen brengen en de pachter zal het op zijn kosten naar Mechelen voeren.

Willem was ook nog verplicht elk jaar gratis de daken te dekken en de wanden te vitsen en plekken gedurende vijf dagen tussen Pasen en Sinksen. Als er timmerwerk of ijzerwerk moest gedaan worden, dan zou dit gebeuren op kosten van Adam. Verder moest hij het stronkhout schranken en als er een stronkwilg verdorde moest Willem twee poten in de plaats zetten.

Als Willem of zijn familie het huis verzuimde van vuur, m.a.w. brand veroorzaakte, dan zou Willem op zijn kosten de hoeve weer opbouwen naar landrecht. Hij zal het land bewerken wel en loffelijk gelijk zijn termtgenoten (aanpalende burenen) en de grondlagen behouden gelijk hij ze vond. Tenslotte was hij ook nog gehouden de schapen van Adam te houden tot honderd per twee jaar.

Getuigen waren: Willem de Gortere, Segher van Steinemolene, Jan 't Sasse, Jan van der Elst, Jan van Hertendracht, Gielis de Moldere, Hennen van Wesele, Goesen Motteman, Gyelken Palinc.

3. Daneel Van Hoebosch (ca. 1427 – 1444)

Aangenomen dat Willem Van der Elst twee termijnen uitdeed op de hoeve, moet Daneel Van Hoebosch omstreeks 1427 begonnen zijn als pachter van Baerdeghem. Hij beleefde turbulente tijden. We maken kennis met hem op een eerder negatieve wijze. Op 10 maart 1432 stelde hij zijn eigen hofstede als onderpand voor de 32 zakken rogge die hij nog verschuldigd was aan het Sint-Pietersgodshuis.³⁰ Ze omvatte twee bunder en lag naast de hoeve van Baerdeghem. Het goed werd aangeslagen want in de rekeningen vinden we ontvangsten terug van 'den huysken neven de hoeve'.

Daneel Van Hoebosch pachtte de hoeve opnieuw op 2 maart 1436 (n.s.) en wel voor negen jaar. Hij moest 52 zakken rogge en een veertel opbrengen voor het land en 61 Hollandse guldens betalen voor de beemden en broeklanden. De condities en beschrijving van de landen zijn identiek met het contract van Willem Van der Elst. Er is wel een opvallend verschil: er werden borgen gezet. Jan 't Savoet die men heet Zeghers met Gielis zijn broer, Jan Polspoel, Jan 't Savoet die men heet den coc, Gosen de Boc en Geert Romments stelden zich gezamenlijk op als borg. Als Daneel zijn pacht niet kon betalen dan zou hij de hoeve ontruimen te half maart en ze stellen in handen van de borgen. Getuigen waren: Jan Van den Dale, Jan Van den Winkele, Jan van Waveren die men heet Van der Eiken, Peter van Papenbroec, Jan Vosel, Jan Voet en Jan Wilthaghe, poorter van Mechelen.³¹

Het ongeluk trof onze pachter een tweede keer omdat hij ook meier was. In die hoedanigheid werd hem in 1438 opgedragen een voorraad graan op te slaan in de watermolen (sluis) van Weerde. De Brabanders hadden elke uitvoer van graan verboden wat de Mechelaars zo wanhopig maakte dat ze gingen plunderen in de wijde omgeving. Door de nalatigheid van de Zemstenaars slaagden de Mechelaars er in het graan 's nachts uit de molen te roven. De verantwoordelijken werden door de magistraat van Brussel gestraft. Ze moesten op eigen kosten voorzien in vijftien zakken rogge die ze moesten kopen buiten de ammanie. Meier Daneel Hoebosch kreeg een bedevaart naar Rome opgelegd die hij kon afkopen met tien gulden. De schepenen Reynier Lauwers en Jan de Drossaerd moesten naar Milaan of kregen twintig gulden te betalen. De molenaar moest tien nieuwe zakken graan leveren omdat hij de voorraad uitgeleverd had en moest bovendien nog op bedevaart naar Sint-Jacob in Galicië, af te kopen met twintig gulden.³²

Toch behield het godshuis zijn vertrouwen in de pachter. Het contract werd een laatste keer vernieuwd op 24 maart 1442. Dat was twee jaar vooraleer het lopende contract ten einde liep en bovendien werd de pachttermijn ingekort tot zes jaar. Het had waarschijnlijk alles te maken met de vernieuwde hoeve. Pachter Daneel diende vanaf nu zes blauwe kronen meer te betalen voor een eusel dat de proviseurs van hem gekocht hadden. Verder bleven de vroegere voorwaarden allemaal van kracht. De borgstellers waren nieuw: Willem van Bolenbeke en zijn broer Geert, Hendrik Paleter, Andries van Haborch en Goessen Motteman. Als getuigen traden op: Geert van Halle, priester; Jan van der ..., Willem van der Hoeven, Willem Scaerlaken. Het was h. Lodewijk van Halle die de *cyrographen* in tweevoud schreef.³³

³⁰ O.C.M.W. nr. 4492.

³¹ O.C.M.W. nr. 4496.

³² A. WAUTERS ; Histoire des environs de Bruxelles ; livre sixieme, blz. 26 (uitgave 1972).

³³ .C.M.W. nr. 4496. Achterzijde kontrakt anno 1436.

De geldzorgen waren echter niet verdwenen. Daneel Hoebosch was vijftien schellingen verschuldigd voor Jans drossete land en drie schellingen voor Goessen Mottemans land.³⁴ Verder achttien schellingen voor een beemd die vroeger de zijne was, tien schellingen voor de wijtham en negen ponden voor de beemden en groesen die aan het godshuis toebehoorden. Van de tien ponden waren er in 1443 nog maar drie betaald.³⁵

Dat jaar werd de hoeve opnieuw uitgegeven. Daneel van Hoebosch had ze verlaten of was overleden.

4. Daneel Joos (1443 -1447) en Gielis Joos (1447 – 1449)

Daneel Joos had blijkbaar met dezelfde moeilijkheden te kampen als zijn voorganger want volgens de rekening 1445/1446 was hij met Sint-Mertensmisse anno 45 voor beemdhuur elf ponden twaalf schellingen tien penningen groten Brabants schuldig met nog acht mottoenen voor Gosen Mottemans beemd. Hiervan waren drie ponden negentien schellingen en zeven penningen betaald. In de Meerminne te Mechelen werd vergaderd met de oude rentmeester die het nieuwe pachtcontract nog ten onder had en daarna nog eens met pachter Neel Joos.³⁶ Het jaar daarop was de achterstand nog vergroot want het lukte hem evenmin de pacht van het land te voldoen. Voor het jaar 1445 bleef hij 27 zakken rogge en 2 veertelen schuldig, daarbij nog 30 zakken rogge vanwege Neel Hoebos die vervielen te kerstmis 1446 en daar bovenop nog eens 55 zakken rogge en 1 veertel voor het jaar 1446. Samen kwam dat op 113 zakken rogge waarvan er slechts 25 zakken toekwamen in het gasthuis.

Vanaf 1447 verschijnt er een Gielis Joos in de rekeningen. Tevens werden de borgen aangesproken en die beloofden voor de schepenbank van Zemst dat ze de achterstal zouden betalen die de pachters van de hoeve aan de provisors verschuldigd waren.³⁷ In 1449 verlieten ze de hoeve maar bij het afsluiten van de rekening van 1450 werd genoteerd dat Gielis Joes nog steeds 126 veertelen rogge in het krijt stond.

Daneel Joos ging zich ergens boven Halle vestigen. Hij was echter nog bezetman van een leen dat in 1469 overging van heer Hendrik Van Ophem naar heer Ingelbert van Etten. De aanwezigheid van Daneel Joos was vereist maar een bode die naar hem gezonden werd keerde na twee dagen alleen terug want Daneel wenste zich niet meer te tonen. De provisors konden het gaan uitleggen voor het Leenhof.³⁸

5. Antoon Reyers x Geertruy Daems (1449 – 1472)

In 1449 werd een pachtcontract afgesloten met Antoon Reyers Janszoon en Geertruy Daems. Er waren geen borgen want de nieuwe pachter was bemiddeld genoeg. Hij verklaarde op 8 augustus 1449 voor de schepenen van Brussel een som van 200 gouden ridders te bezetten op al zijn goederen. Die

³⁴ O.C.M.W. nr. 4490. Goswin Motteman, verkoopt op 25 april 1429 een dagwand land op de Biest te Zemst.

³⁵ O.C.M.W. nr. 9143, rekening Sint-Jan 1443 – Sint-Jan 1444.

³⁶ O.C.M.W. nr. 9144, rekening Sint-Jan 1445 – Sint-Jan 1446.

³⁷ O.C.M.W. nr. 9144, rekening Sint-Jan 1447 – Sint-Jan 1448.

³⁸ O.C.M.W. nr. 9146, rekening acht juli 1469 – acht juli 1470.

akte werd op 15 mei 1450 bekrachtigd voor rentmeester Jan Van der Elst.³⁹ Waarschijnlijk was hij een zoon van Jan Reyers en Beatrijs de drossete. Deze laatste droeg samen met haar broer Jan de drossete op 10 april 1429 anderhalf dagwand land op dat naast het goed van het godshuis gelegen was.⁴⁰

Antoon Reyers betaalde getrouw zijn pacht maar of hij dat kon volhouden tot het einde blijft onzeker want de rekeningen van het godshuis ontbreken voor de periode 1470 – 1500. Hij overleed vermoedelijk in 1472 want toen werd een nieuwe pachter aangesteld. De familie Reyers verscheen op 20 juni 1477 voor de schepbank van de hertog te Zemst waar ze tot behoef van het godshuis van Sinte-Pieters te Mechelen een dagwand land overdroeg dat gelegen was voor het hof van Releghem. Er was dus blijkbaar toch een achterstand in de betaling van de pacht.⁴¹

De kinderen Willem, Jan, Merten, Lijsbeth, Digna x Jan Van den Bloke, Machtelt en Margriet Reyers deden afstand van de eigendom en hun moeder Geertrude ging af van haar vruchtgebruik en heeft gezworen aan de heiligen gelijk men dat placht te doen.

6. Laureys De Wilde x Maria Van der Beke (1472 – 1516)

Laureys de Wilde en Maria Van der Beken verschenen op 1 oktober 1474 voor de Mechelse schepbank waarbij ze aan rentmeester Jan Van der Beke beloofden ingevolge het pachtcontract van half maart 1472 gedurende twaalf jaar elk jaar tien pond groten Brabants en vijftig zakken rogge te betalen.⁴² De pachter overleed in 1505 want vanaf dan heeft men het in de rekeningen over de *winnerse*. De hoeve werd op 28 mei 1506 wederom uitgegeven aan de weduwe 's Wilden. De provisors verteerden aan spijs en wijn vijf schellingen.⁴³ Misschien ging het slechts over een termijn van negen jaar. De rekeningen ontbreken tot 1516 en dan is er sprake over de achterstand van betaling. Het volgend jaar was er een nieuwe pachter.

Schulden waren er trouwens al in 1509 want op 22 mei van dat jaar verscheen Marie, geheten Van der Beken, dochter van wijlen Hendrik Van der Beken, weduwe van wijlen Laureys De Wilde, voor de schepbank van Vilvoorde. Ze droeg aan rentmeester Jan Bijl de helft van 6,5 dagwand beemd over, geheten het Kiebrugge eusel en gelegen te Vilvoorde achter de lazarij.⁴⁴ Die beemd huurde ze in 1516 terug van het godshuis.⁴⁵

³⁹ O.C.M.W. nr. 4507.

⁴⁰ O.C.M.W. nr. 4489.

⁴¹ O.C.M.W. nr. 4531.

⁴² O.C.M.W. nr. 4526.

⁴³ O.C.M.W. nr. 9147, rekening Sint-Jan 1505 – Sint-Jan 1506.

⁴⁴ O.C.M.W. nr. 4555.

⁴⁵ Vragen of reacties op dit eerste deel zijn steeds welkom via : paul.behets@pandora.be

Eerbetoon aan Heinke Muts uit Melsbroek, soldaat van Leopold I, en herinnering aan Peter Livinus Vanden Wijngaerd uit Elewijt, gemobiliseerd onder Leopold II in de streek van Belfort (1870).

Jos Lauwers (+)

Mensen die een voorname rol gespeeld hebben na de stichting van België in 1830. Ik ben in 1921 geboren en heb in 1930 de viering van de eerste eeuw van de Belgische onafhankelijkheid meegemaakt. Mijn geboortedorp Melsbroek deed er uiteraard ook aan mee, zoals trouwens overal elders gebeurde, door het inrichten van een prachtige stoet. Als schoolknappen stapten we mee op, met een wapperend driekleurig vlagje in de hand.

Maar er was meer! Niet alle dorpen konden er zich op beroemen nog een soldaat van Leopold I onder hun inwoners te tellen. Melsbroek wel! Voor ons betekende 1930 dus een dubbele viering. De inwoners waren dan ook van zins er werkelijk iets bijzonders van te maken. Onze vedette was Heinke Muts – Henricus Vanderhulst geboren 6 oktober 1841, overleden 11 maart 1936. Hij had gediend onder Leopold I in 18760 en 1861, twee jaar lang, zoals dat toen de regel was. Al dagen voordien waren er in elk huis mannen van t' feestkomiteit komen aankloppen om een bijdrage voor de inrichting van de stoet. In onze gemeente had men voor de gelegenheid in Kortenberg bij een bekende koetsenverhuurder een oude postkoets op de kop kunnen tikken, met dubbelzit vooraan boven en verder

een imperiaal voor koffers en valiezen. Zoiets huren kostte geld! Ook toneelkledij voor een aantal begeleiders diende betaald en dat was evenmin gratis.

november 1930 gedecoreerd met de Gulden Palm der Kroonorde, als oud soldaat gediend hebbende onder de regering van den Doorluchtige Stichter van ons Vorstenhuis, zijne Majesteit Leopold I". In de stoet troonde Heinke Muts ditmaal in parade uniform van de grenadiers op de bok bij de koetsier, terwijl verwanten en kennissen in de koets plaatsnamen.

Oorlog had hij nooit gekend, wist hij te

Voor 12 centenhalf bood men een kaartje met foto van onze oud-soldaat aan, met op de keerzijde deze tekst: *"Hulde aan Hendrik Vanderhulst van Melsbroek, bij Koninklijk besluit van 27*

Hendrik Vanderhulst, soldaat van Leopold I, in 1930 feestelijk gedecoreerd en door heel Melsbroek gevierd, hier samen met zijn familieleden voor de koets, die hen stoetsgewijze door de straten van de gemeente.

vertellen, want de periode van de eerste Belgische koning (1831/1865) was zeer vreedzaam verlopen. De vorst had zijn handen vol met de aanleg van de nieuwe spoorwegen, overal in ons land. Zijn verwantschap met de Britse koningin Victoria en het feit dat in het revolutiejaar 1848 alles in België rustig bleef, bezorgden hem in Europa een groot prestige. Heinke was de zoon van Guilelmus Vanderhulst en van Maria De Roover, wonende aan de Broeckstraete, achter het klooster, in de volksmond gekend als de Meuttestraat. Weduwnaar van Anna Catherina Verbist, was hij in ons dorp altijd een kleine eenvoudige landbouwer gebleven en zijn viering als laatste oud-soldaat was hem niet naar 't hoofd gestegen. Hij heeft na dat feest nog zes jaar geleefd, hij overleed op 95 jarige ouderdom.

Bovendien hielden onze gemeentenaren een tweede verrassing in petto. Als er in latere jaren nog eens een stoet uitging, b.v. in 1880 bij vijftig jaar België of voor 75 jaar in 1905, hadden ze zowaar een eigen figuur voor handen om Leopold II uit te beelden. Eén van onze inwoners, in de volksmond gekend als "*Voa van de Lange*" Joannes Franciscus Meysmans geboren te Perk op 10 september 1855, melkboer in Brussel en landbouwer thuis. Hij woonde in een oude hofstede aan de Sellaerstraat 32, hij was weduwnaar van Isabella Muyldermans en overleed te Melsbroek op 16 november 1940. Hij droeg een mooie lange baard, precies lijk de koning. In de optocht zou men gezworen hebben dat het de echte koning was! Onder de regering van Leopold II gebeurde het nu dat de "*Oorlog van 1870*" uitbrak, waarvan ik mijn grootouders enkel had horen vertellen. België heeft in feite drie oorlogen gekend, de wereldoorlogen inclusief.

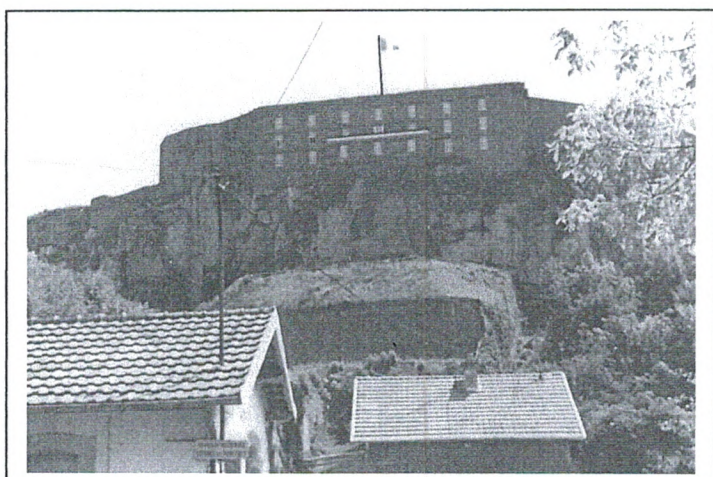

"Peter" Livinus Vanden Wijngaerd samen met de familie Denies-Bambust aan de gevel van "*de Prins*" te Elewijt.

Toen mijn familie in 1944, na het geallieerd bombardement op Melsbroek, -waarbij onze woning zwaar vernield en praktisch onbewoonbaar was geworden,- in Elewijt, in de zaal "*De Prins*" als "*vluchtelingen*" werden opgevangen met eveneens één van onze burens Livinus Vanden Wijngaerd, maar zijn hele familie noemde hem "*peter Vanden Wijngaerd*" omwille van zijn 88 jarige ouderdom, terwijl hij bij de dorpingen bekend stond als "*de kantonnier*" vanwege zijn vroeger beroep. Hij was de vader van Constant Vanden Wijngaerd, burgemeester van Elewijt (1953/1964). Livinus wist ons te vertellen dat hij in 1870 als soldaat onder Leopold II als soldaat wederopgeroepen was. Hij was geboren op 3 november 1855 en overleed in 1945, kort na de bevrijding van Wereld Oorlog II, hij was 89 jaar oud.

Hebt ge dan moeten vechten, wilden we weten? – "*Neen*", antwoordde Peter Vanden Wijngaerd, *alleen de "frontières" bewaken, want de oorlog om de versterkte stad Belfort, de doorgang tussen Frankrijk en Duitsland, was feitelijk een zuiver Frans-Duitse affaire. We hoorden er wel in de verte de zware Duitse kanonnen bulderen, maar voor de rest moesten we alleen maar de wacht optrekken. Ik heb nog ieverans bij mijne livret een stukske historie van de stad liggen, die we van de kolonel gekregen hadden, omdat we anders niet eens zouden geweten hebben waarom we ons militair uniform opnieuw moesten aandoen*".

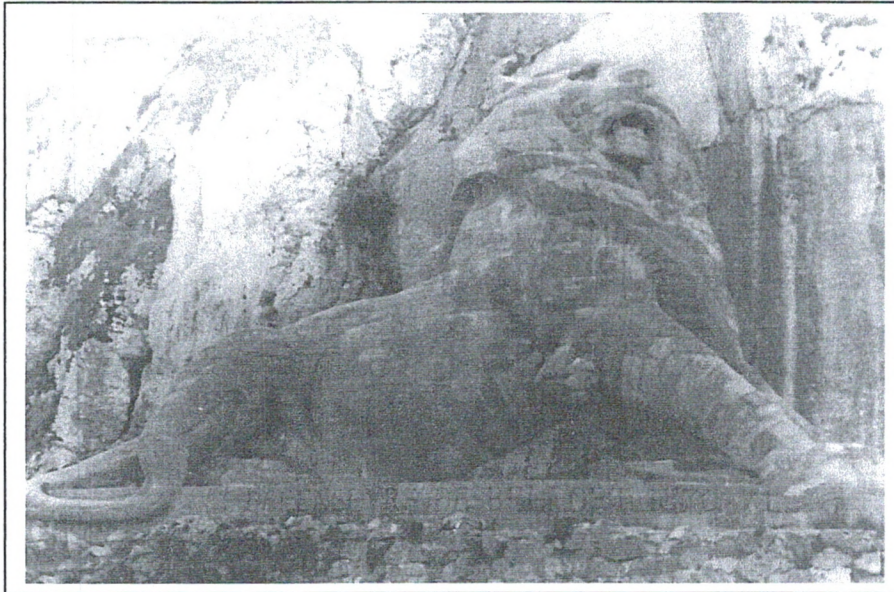
Belfort was volgens zijn historie document, - dat in 't Frans was opgesteld zoals het toen gebruikelijk was bij 't leger, - oorspronkelijk een bestuurlijke eenheid in het oosten van Frankrijk, het bekende "*Territoire de Belfort*". Aan de voet van de Vogezes en in tweeën gesneden door de rivier de Savoureuse, had het Elzasser stadje een woelige eeuw achter zich liggen. Al die tijd was het de "Poort tussen Frankrijk en Duitsland, met alle gevolgen van dien. Stad en vesting maakten voorheen de hoofdplaats uit van een gewest, dat in de 14de eeuw tot het graafschap Pfirt behoorde en bij de Vrede van Munster (1648) aan Frankrijk werd afgestaan. In 1659 schonk Lodewijk XIV het aan kardinaal Mazarin en in 1781 kwam het in 't bezit van de hertog de Valentinois, totdat de Franse revolutie het in 1791 weer bij Frankrijk annexeerde.

Het bekende spreekwoord: "*Zonder Belfort geen Elzas*" gelde ook in 1870. Dankzij de inspanningen van kolonel Denfert-Rochereau, commandant van de vesting, die alles in het werk stelde om haar te verdedigen, terwijl de belegeraars niets onbeproefd lieten om zich de "*sleutel van den Elzas*" meester te maken. Bevelhebber der belegeringstroepen was luitenant-generaal von Treskow,

die met 18.000 man het offensief inzette op 3 november 1870 en achtereenvolgens de vier forten van de stad veroverde, zodat op 16 februari 1871, niettegenstaande heftig verzet, de capitulatie plaatsvond. Bij het ondertekenen van de vrede in 1873 kwam Belfort toch opnieuw aan Frankrijk, dat zich nogmaals ernstig inspande om de stad in optimale toestand van verdediging te brengen. Het "*Territoire de Belfort*" omvat in het Noorden een beboste uitloper van de Vogezes, in het Zuiden de laatste kleine bergketens van de Jura en in het centrum de neergedrukte streek van de "*Porte de Bourgogne*", de grote doorgangsweg.

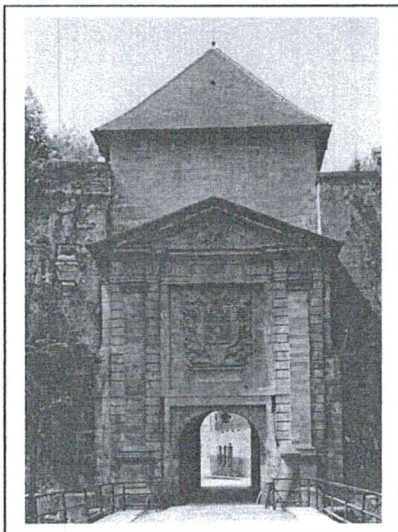
Op dat ogenblik kwam Bartholdi in actie ten einde door een uniek monument de heldenmoed van de verdedigers van Belfort te vereeuwigen. Net zoals Waterloo na de Napoleonistische aftocht zijn leeuw kreeg, zó zou dat ook in Belfort gebeuren. In de tijdspanne van 1875 tot 1880 bouwde hij een reusachtige liggende leeuw uit roze zandsteen van de Vogezes, leunend tegen de flank van de rots, waarop de citadel zich verheft. Het werd een merkwaardig kunststuk van 22 meter lang bij 11 meter hoog. Belfort is sindsdien onafscheidelijk verbonden aan de naam van de geboren Elzasser Bartholdi (Colmar 1834/1904), die zich eerst op schilderen, later op beeldhouwkunst toelegde. Tijdens de Frans-Duitse oorlog was hij ingelijfd bij de generale staf van het vrijwilligerskorps van de italiaan Garibaldi. Toen ontstond bij hem de idee om zijn leeuw tot leven te wekken. Hij zocht het vooral in het grootse, het monumentale. Het bouwsel is het symbool van het krachtig verzet van de stad tijdens de oorlog van 1870/1871. Zijn laatste werk was het gedenkteken der drie belegeringen op de "*Place des Trois Sièges*".

Honderd jaar na zijn voltooiing waakte de "*leeuw van Belfort*" nog steeds over de vrijheid van zijn stad. Dit eeuwfeest werd in 1970 met een grootse viering bekrond.

Belfort is voornamelijk een strategisch belangrijke positie gebleven. Nu nog wordt haar citadel als bekroning van

de rotsen steeds door militairen bewaakt, met onderafdelingen tot beneden toe aan de oude stadsmuur.

In het oude stadsgedeelte staat de kerk Sint-Christophe uit de 18de eeuw, het stadhuis is van het einde van de 18de eeuw en er is een museum van streekarcheologie. Bij de noord-oostelijke uitgang van de stad ligt de vesting "*Château du Vallon*" met zijn versterkte wallen, geflankeerd door de forten "*La Justice en La Motte*". Bezienswaardig in de stadswallen is ook de mooie "*Porte de Brisbach*", opgericht door Vauban.

DE JAREN TACHTIG.

Roger De Broeck

ALGEMENE KENMERKEN VAN DEZE PERIODE

Wetenschap en techniek

Door de verbeterde IC- techniek konden begin van de jaren 80 steeds goedkopere computers worden gemaakt voor de consumentenmarkt. Dit was het begin van de homecomputer. Zo begon de revolutie van kaartenbak naar diskette, van papier naar monitor, van typex naar delete. In 1983 introduceerde I.B.M. zijn eerste P.C. waarvoor het toen nog kleine Microsoft van Bill Gates het besturingssysteem mocht leveren; MS-DOS. Het werd voor beiden een daverend succes. Andere verworvenheden van de jaren 80: de introductie van de compact disc, de videorecorder en de walkman werden populair.

Maatschappij en jongerencultuur

Daar waar in het begin van de jaren 80 de punkcultuur hoogdagen beleefde werd deze in de loop van het decennium vervangen door de hypercommerciële popcultuur. Er heerste een gevoel van "alles kan en alles mag zolang ik het maar kan betalen". Het snobisme vierde hoogtij. Voorbeelden hiervan zijn de beruchte Millet-reportage van Paul Jambers, de serie Miami Vice en de film Wall Street.

Kleinkunst

Halverwege de jaren 70 en zeker in de jaren 80 was het kleinkunstfenomeen over zijn hoogtepunt heen en werd herleid tot meer reële proporties. De belangstelling voor het genre verdampte, de vraag liep terug zodat er een overaanbod aan chansonniers ontstond. Enkel het meest getalenteerde konden professioneel bezig blijven.

Platenfirma's leken niet meer geïnteresseerd in hun creaties zodat het aantal T.V. optredens sterk terugviel en kleinkunstavonden een zeldzaamheid werden.

Popmuziek

Het decennium ziet enkele nieuwe stijlen opkomen, zoals Ska, met Engelse bands als The Specials en Madonna en de New Wave met U2, The Cure, Simple Minds. Een aantal artiesten wordt enorm populair, zoals Michael Jackson, Prince en Madonna.

Clouseau start in 1984 en heeft zijn eerste grote optreden in 1987 op Marktrock Leuven

Arbeid Adelt met Marcel Van Tilt brengt synthesizermuziek.

Vele jaren lang was Radio 2 de popzender in de jaren 80.

Mode

Vrouwen dragen jasjes met schouderopvullingen en beenverwarmers.

Mannen gaan weer vaker naar de kapper. Van voren wordt het haar korter, maar ze dragen een "matje" in de nek. De sokken zijn wit en door de opgerolde broekspijpen is dat goed te zien.

Amusement

In een voormalige bloemenveiling in Aalsmeer ontstaat een amusementsindustrie. Joop van den Ende en John De Mol jr. zijn de drijvende krachten terwijl Guus Verstraete tekent voor vele producties met weinig pretenties en veel plezier die ook in Vlaanderen druk bekeken worden.

Populaire Amerikaanse TV reeksen zijn Knight Rider en The A-Team; In Vlaanderen kijkt de jeugd massaal naar Merlina. In 1986 wint Sandra Kim het Eurovisie Songfestival voor België.

V.T.M., de eerste Vlaamse commerciële TV- zender start op 1 februari 1989 en van dan af brengen veel meer mensen een groot deel van hun vrije tijd vóór hun TV. toestel door.

Trends

De CD verovert de platenmarkt (en verdringt de cassettes).

De magnetron (microgolfoven) doet zijn intrede.

De Rubik's Cube houdt menigeeen bezig.

Elewijtse bevolking

Door de intensieve woningbouw neemt de bevolking steeds toe en gaat de verstedelijking verder. Er zijn eind jaren 80 bijna geen landbouwers of witloofkwekers meer zo dat de Landelijke Gilde haar activiteiten moest stop zetten.

Over het algemeen zien de traditionele verenigingen (zoals wipschieting, duivenmelken, enz...) en ook in zekere mate de sociaal-culturele verenigingen, hun ledenaantal teruglopen alhoewel het aanbod aan activiteiten zeker voldoende is. De sportverenigingen daarentegen kunnen zich verheugen in een grote belangstelling.

ACTIVITEITEN

Muziek

De Koninklijke Harmonie Sint Hubertus zet resoluut haar heropstanding voor.

Er komen steeds nieuw leden bij, waaronder een aantal , dat zich in Elewijt kwamen vestigen.

Op 29 maart 1981 wordt in De Prins het eerste mossel-feest georganiseerd.

Op 30 oktober 1983 behaalde de harmonie op het provinciaal tornooi te Leuven de titel van Kampioen van Brabant in derde afdeling.

Om nog meer muzikanten aan te trekken werd begin 1984 een project uitgewerkt dat tweeledig is en dat bestaat uit:

- een snelcursus notenleer die bedoeld is om een beperkte maar voldoende kennis bij te brengen om een blaasinstrument te bespelen;
- omdat instrumenten steeds duurder worden, wordt een instrumentenbank opgericht die fungeert als uitleendienst voor aspirant-muzikanten.

Op het teerfeest van eind januari 1986 werden de volgende objectieven gesteld:

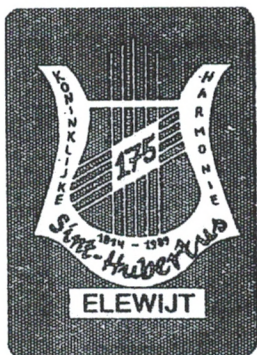
- op naar de 40 muzikanten (nu 36);
- op naar de 100 leden (nu 80);

Zondag 8 januari 1989 vond het eerste Aperitiefconcert plaats; het was de eerste grote test voor Gerrit Calluy als dirigent.

Het 175 jarig bestaan van de harmonie werd gevierd met een tweedaags concert, Muziek is troef, op 8 en 9 april 1989.

In de maand mei werd een driedaags Feest in het Dorp georganiseerd met onder andere het Musiekverein Hillesheim. De harmonie telde toen 52 muzikanten.

Als afsluiter van dit jubeljaar was er een historische evocatie op het Rubenskasteel op zondag 27 september 1989 .

JUBELJAAR KONINKLIJKE

HARMONIE ST. HUBERTUS

KASTEELFEESTEN ZONDAG 17 SEPTEMBER 1989

In ons dorp, dat Elewijt is, in het groene kader rond het Rubenskasteel zal de Koninklijke Harmonie Sint-Hubertus aan haar leden en aan de bevolking een programma aanbieden dat uw belangstelling en aanwezigheid zeker overwaard is.

Mensen van bij ons zorgen ervoor dat er op het Steen een evenement te gebeuren staat dat zuiver "Elewijts" is en waar we fier mogen over zijn.

Zondag 17 september 1989 moet, als het ware, de hoogdag worden van het fantastisch jubileumjaar - 175 - dat onze Harmonie viert.

Gedurende maanden heeft het feestcomité-1989 vergaderd en gewerkt aan vele initiatieven waarvan er al een drietal werden gerealiseerd.

En nu komt het vierde aan de beurt. Veel zal er nog moeten gedaan worden vooraleer dit grote volksfeest startklaar zal staan.

Maar starten zal het, en hoe !
Wij hebben maar één oproep : "ZORG DAT JE ER BIJ BENT !"

Ten gerieve van de Bruglezers geven we hierna het schema van deze hapening die geborduurd werd op het stramien der historie (1814).

F E E S T S C H E M A

Zondag 17 september 1989

- 09.30 u : Het Rubenskasteel opent zijn poorten.
Geleid bezoek - 1 bar open (voorkant) tot 12.30 uur.
- Middagpauze.
- 13.30 u : Kasteel terug open - 2 bars open met snacks (voor- en achterkant).
- 14.00 u : De Belleman doet zijn ronde.
- 14.30 u : Kasteelbezoek wordt afgesloten.
BEGIN VAN HISTORISCHE EVOKATIE (gekostumeerd)
(Harmonie, vendeliers, De Vlieg, Labyrint, Figuranten, Regenboogkoor) met medewerking van Scouts, Ziekenzorg en Postzegelclub.
- 15.30 u : Einde van de Evokatie - BEGIN VAN DE ANIMATIE, d.w.z. Volksspelen, De Vlieg, Muziekconcerten.
Ondertussen worden de geleide bezoeken voorgezet.

Gemeentelijke toelage in 1982: 22.500 F; in 1989 14.722 F.

Volgens de feestkalender van De Brug van februari 1980 vierde de Koninklijke Harmonie De Koornbloem op 16 februari 1980 haar honderdjarig bestaan in de zaal Willem Tell.

Verder is geen enkel spoor van activiteit terug te vinden.

De Koornbloem kreeg in 1982 nog en gemeentelijke subsidie van 10.000 F maar komt niet voor op de lijst van 1989.

Toneel

Labyrint is gedurende deze ganse periode heel bedrijvig met telkens een of twee producties (met tweedaagse opvoeringen) per jaar.

Op Kerstavond werd een voettocht georganiseerd, vanaf het scoutsplein tot aan de kerk, waar een wagenspel rond een toepasselijk thema werd opgevoerd.

De gemeentelijke subsidie bedroeg in 1982 2.500 F, in 1989 liep dit bedrag op tot 6.260 F.

Voetbal

VV. Elewijt speelt zeer matig in provinciale afdeling 3 E.

In september 1984 ontstaat de samenwerking met Crossing Ganshoren en er treden twee ploegen aan: Crossing Elewijt (2^e provinciale) en VV. Elewijt (3^e provinciale).

ATLETIEKCLUB

SPARTA ELEWIJT

Op 2de Sinksendag was het weer atletiek hoogdag te Elewijt. De ilde uitgave van de halve marathon ki de weer een groot sukses, hetgeen we "hi resultaat" mogen noemen van heel wat atliekiegezinde vrijwilligers.

Met Marc De Blander heeft onze klub weer een verhoopt winnaar op het palmares.

Marc, de laatste weken duidelijk in goede de nam al direkt met Noël Van de Maele de groep op sleeptouw en zonder tempoversnelling schoof het duo weg van de rest van de groep en telde snel 20 sec. voorsprong op een achtervolgend vijtal met o.a. Dirk Vanderherten (reeds 2 X winnaar Bij het ingaan van de laatste ronde schakelde De Blander even hoger en liep onbedreigd naar de zege.

Naast een mooi sierstukje ontvingen alle aangekomen deelnemers ook een prijs in natura.

Bij de seniors werd Leo Bautmans als 20ste afgevlagd en Koen De Broeck, die over deze afstand debuteerde, als 57

De veteranen vinden we op de volgende plaatsen :

5de Karel Alenbergh (Kat.A) - 13de Fred Van Capellen (Kat.A)
25ste Gilbert Vermont (A) - 37ste Jean Van den Eede (B) - 84ste Willy Peeters (A).

Wij danken al diegenen die ons op een of andere wijze hebben geholpen en alzo hebben bijgedragen tot het slagen van deze halve marathon : het gemeentebestuur, de scouts, Jan de Melkman, de twee bevoorradings- en verfrissingsposten, de seingever, de vrijwilligers met "de spons" langs de omloop, de helpers vóór en achter de toog en al diegenen die ons financieel hebben bijgestaan door o.a. het plaatsen van reclame in de Infokrant. Nogmaals onze oprechte dank en tot volgend jaar !

Nu zijn al onze atleten actief op de piste. De oudren in stratenlopen, joggings en halve marathons.

Hier volgen dan de uitslagen van de laatste weken :

20.04.85 : Dilbeek : Dames : Hoog : Kristel Van Roost : 1m30.

31.03.85 : Kampioenschap Sparta Vilvoorde :

Benjamins : 4e Lieve Vermont - 5e Eva Rowies.
Miniemen : Meisjes : 1e Anja Van Roost.
Jongens : 2e Jan Vermont - 5e Patrick Rowies.

Scholieren: Jongens : 3e E. Van Roost.
Seniors : Heren : 3e Leo Bautmans.

Veteranen : Heren : 5e Gilbert Vermont - 6e Jean Van den Eede

08.04.85 : 5de Massaloop Peutie (21km): 25e Jean Van den Eede (1e Vet B) 1h23'
24.04.85 : Regionale Fin. Interclub Leuven Heren : Schol. 3e E. Van Roost 58'
04.05.85 : Interclub Veteranen Heren: 3000 m : 2e Jean Van den Eede (10'30"6).

12.05.85 : Finale Dames Interclub : Hoog : Chris Van Roost 1m30

11.05.85 : 2e Jogging van Asse : Heren 10 km: Veteranen : 12e W. Peeters.
20 km: Veteranen : 11e G. Vermont

In mei 1986 wordt Crossing Elewijt kampioen en promoveert naar 1ste provinciale, waar matige resultaten worden behaald. In juni 1988 won Crossing de Beker van Brabant te Elewijt voor ongeveer 700 toeschouwers.

Andere sportverenigingen

De hoofdactiviteit van de atletiekclub Sparta. Elewijt was de jaarlijkse organisatie van de Halve Marathon op 2de Sinksendag waar telkens veel deelnemers op afkwamen en waarin enkele Elewijtenaars behoorlijke resultaten behaalden (onder andere Leo Bautmans).

Verschillende atleten namen tijdens het winterseizoen deel aan crossen en tijdens de zomer werd met succes deelgenomen aan talrijke

wedstrijden, waaronder het clubkampioenschap te Vilvoorde op 25 maart 1984 waar zeven eerste plaatsen werden behaald.

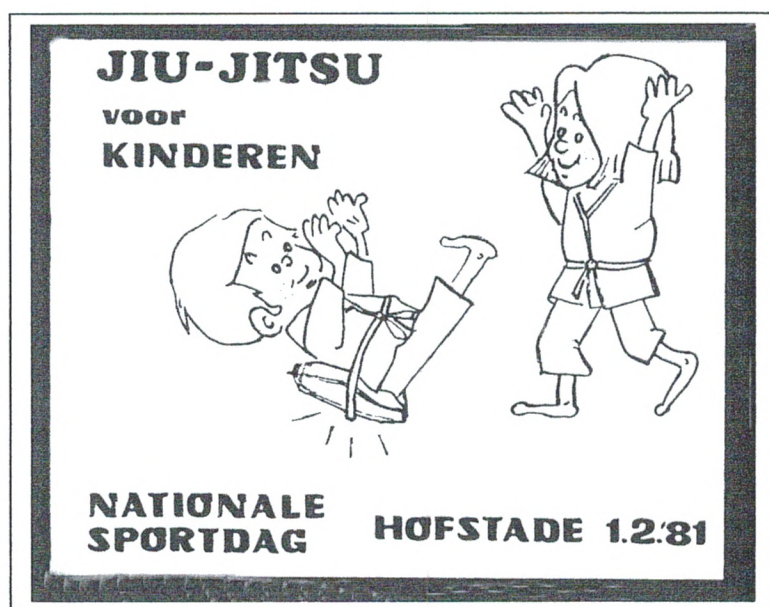
De twee basketbalploegen deden het goed.

In 1986 promoveert BBC Elewijt naar 2de provinciale en in 1989 speelt ze voor het eerst in de hoogste provinciale afdeling. Alle trainingen en wedstrijden werden in de blaashal gespeeld.

BC. Durlen is eveneens succesvol. Ze promoveert driemaal na elkaar en in 1982 weten ze als eerste basketploeg uit de fusiegemeente Zemst de hoogste provinciale reeks te bereiken.

In 1985 worden ze Brabants kampioen en Bekerwinnaar en in het seizoen 1985 – 1986 spelen ze op nationaal vlak. Door de verandering van sponsor wordt de naam van de ploeg gewijzigd in BC. Mato.

De volleybalclub blijft aan de competitie meedoen met drie ploegen: heren, dames en veteranen. De eerste jaren gaat het nog goed maar dan lopen de resultaten terug, met degradatie als gevolg.

De Elewijtse Gordels "jiujitsu" vierden hun 15 jarig bestaan op zaterdag 21 april 1984. Naast jiu-jitsu wordt ook aan Disco-fitness en karate gedaan in de zaal boven de Drinks-drive in van Alfons Mathijs.

Rijvereniging Sint Hubertus

De meest in het oog springende activiteit is de organisatie op 7 september 1980 van een groot

ruitertornooi op het Hofveld waaraan meer dan 600 paarden deelnamen.

Verder waren er de gebruikelijke activiteiten: deelname aan toernooien, opening van de Sinksenprocessie, Ruitersbal, teerfeest.

Tennisclub De Wehzel

Begin van de jaren tachtig werd nog in Perk gespeeld maar dan werd met de gemeente Zemst een overeenkomst afgesloten om op gemeentegrond tennisvelden aan te leggen en bijkomende accommodatie op te richten.

Zo kwamen er aan de Diependaalstraat twee terreinen en een chalet.

Het succes was overweldigend: vóór het einde van het seizoen waren er niet minder dan 400 leden ingeschreven en moesten bijkomende velden aangelegd worden.

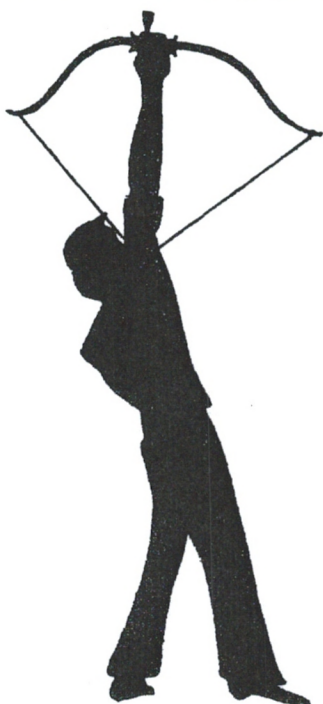
Er worden geregeld clubkampioenschappen georganiseerd, er zijn initiatiecursussen voor beginners en de spelers nemen massaal deel aan allerhande toernooien.

Een vast gegeven voor TC. De Wehzel is het jaarlijks tweedaags mossselfeest.

Wielertoeristenclub

In de jaren 80 tot 83 organiseerde de W.T.K wielervierdaagse op rollen.
In maart 1989 vierde de club haar 15 jarig bestaan (opgericht op 14 februari 1974).
Er wordt geregeld gefietst in clubverband, met inbegrip van tochten naar het buitenland (ondermeer Lourdes, Elfstedentochtroute, Vredesroute).

Handboogschieten

KON. WIPM. ST. HUBERTUS

BESTUURSWIJZIGING

Wegens persoonlijke-familiale redenen, alsmede door beroepsomstandigheden heeft onze secretaris, Guido De Keyser, ontslag van zijn functie aangevraagd. Dit ontslag werd door het bestuur eenparig aangenomen, en wij wensen bij deze onze dank te betuigen aan Guido voor zijn inzet en toewijding in het kader van onze maatschappij.

Het bestuur is ten zeerste verheugd onmiddellijk een volwaardig opvolger te hebben gevonden voor deze vacature met name : Willy Collijs.

Deze persoon hoeven wij niet voor te stellen : gans Elewijt en omstreken weet dat hij synoniem is van toewijding inzet, efficiency en resultaat.

De koninklijke wipmaatschappij Sint-Hubertus wenst Willy van harte welkom als secretaris, en prijst zich gelukkig met een dusdanig volwaardig bestuurslid.

KALENDER 1984

A. Winterschietingen buiten verbond : zaterdag 3 maart.
zaterdag 24 maart.

B. Verbondsschietingen : zondagen : 25.03 - Openingschieting 5e Sect.
23.04 - 2de Paasdag.
01.05 - Koningschieting.
11.06 - 2de Sinksendag.
21.07 - Nationale Feestdag.
15.08 - Half-Oogst : Jubel-schieting. 170 jarig bestaan.
14.10 - Kalkoenschieting.
18.11 - Wildschieting.

wekdagen : Vrijdag 01.06.84
Maandag 30.07.84
Zaterdag 15.09.84
Zaterdag 20.10.84 : Kalkoenen.
Zaterdag 03.11.84 : Kermis.

C. Speciale schietingen en manifestaties

Zondag 01.04.84 : Nationaal Congres in Waregem.
Zondag 29.04.84 : Keizerschieting witloofstreek te Perk.
Zondag 13.05.84 : Kampioenschap Verbond te Perk.
Zondag 26.06.84 : Koningschieting Verbond te Berg.

C.C.

Staande wip

Hoewel het ledenaantal van de *Koninklijke Wipmaatschappij Sint Hubertus* afneemt, staan nog steeds de traditionele activiteiten op het programma: kalenderschietingen, koningsschietingen, wildschietingen, jubelschietingen, teerfeest.

In juli 1984 wordt de 170^e verjaardag van de maatschappij gevierd, in juli 1989 volgt de viering van de 175^e verjaardag, telkens met een speciale schieting gespreid over drie dagen. Op de groepsfoto van de viering in 1989 van de jubilerende maatschappij tellen we 16 leden, waaronder twee vrouwen.

Gemeentelijke subsidie in 1989: 3.440 F.

Liggende wip

Er is geen enkele aankondiging meer terug te vinden in *De Brug*. In een overzicht van bestaande Elewijtse verenigingen van de hand van pastoor Boven, verschenen in *De Brug* van november 1986 worden nog twee maatschappijen vermeld: Willem Tell en Wippendries (met zetel in café Olympic).

Willem Tel ontving in 1989 een gemeentelijke toelage van 2.483 F.

Duivenmelken

De Avondvlucht (lokaal Rozenhof en In den Hert) organiseert geregeld vluchten naar Quievrain en Noyon. Tijdens het weekend van 29 april 1984 namen 1.188 ingekorfd duiven deel aan de vluchten. In de loop van het ganse seizoen 1984 werden voor de zes vluchten in totaal 5.124 duiven ingekorfd.

Ieder jaar werd Kampioenendagen georganiseerd.

MotoCross

Wegens de ontbinding van de club *De Zandstuivers* werd er op 25 juni 1981 op de laatste vergadering beslist het resterende geld over te maken aan de Milac, zijnde een som van 4.000 F.

Wielenkoersen

In februari 1983 vierde de wielclub *Steun der Jonge Renners* haar 20 jarig bestaan met een Groot Sportbal.

De club organiseert ieder jaar haar Grote Prijs Garage Verstraeten (nieuwelingen) en Grote Prijs Jean van der Auweraer (juniors). Op 16 mei 1985 (O.H. Hemelvaart) waren deze koersen aan hun 21^e editie.

Vanaf 1987 werden de inschrijvingen, het vertrek en de aankomst (vroeger achter de zaal In de Prins) overgeplaatst naar de chalet van de voerbal in de Driesstraat.

In 1987 telde de wielclub 160 leden. Elewijtenaar Rudy Patry presteerde behoorlijk als beroepsrenner en nam in 1985 deel aan de Ronde van Frankrijk als lid van de ploeg Torhout-Werchter. Hij bereikte Parijs waar hij als een held werd ontvangen door een talrijke supportersschare uit Elewijt.

Golfbiljartclub

De club *Belvédère* kreeg in 1978 nog een gemeentelijke subsidie van 1.000F.

In de jaren 80 is geen enkel spoor van activiteit meer terug te vinden; ze komt ook niet voor in de lijst van de subsidies 1989.

Jeugdbeweging

Op 17 april 1982 vierden de Scouts 30 jaar scouting in Elewijt met een Open Deurdag aan de lokalen Diependaalstraat. In de voormiddag was er een optocht door de Elewijtse straten met als thema "*Een kamp bij de scouts*".

Op de Algemene vergadering van 8 februari 1985 werd de Vriendenkring Scouts en Gidsen officieel opgericht. Het was de bedoeling dat bereidwillige ouders bijstand verlenen voor het oplossen van problemen, zoals de aanpassing van de lokalen op het Sweynbeer.

Met 280 leden (in 1986) is Elewijt een der best florerende groepen uit het verbond. In april 1987 werd 35 jaar Scouting in Elewijt uitgebreid gevierd.

Ieder jaar werden het Scouts- en Gidsenbal en Troubadouria georganiseerd; vanaf 1986 kwam daar nog het jaarlijkse restaurant bij.

Daarnaast zijn er de gebruikelijke activiteiten: de wekelijkse vergaderingen en de jaarlijkse kampen voor alle takken van de groep.

verdedigen
tijdens de week v/d soldaat
van 2-2 tot 9-2-1986

ZONDAG 2 FEBRUARI IN DE PAROCHIEKERK
OM 11.30 UUR. **MILACMIS**

VRIJDAG 31 JANUARI IN DE
ZAAL "IN DEN HERT" VANAF 20 UUR **KAARTAVOND**

MILAGRESTAURANT

MILAC EN ZIJN SOLDATEN ZOUDE HET FIJN VINDEN U SAMEN MET UW VRIENDEN
EN KENNISSEN TE MOGEN BEGROETEN TIJDENS DEZE BIJZONDERE DAGEN.
VAN HARTE WELKOM !

- * LEKKERE EN VERZORGD SPIJZEN
- * GEZELLIGE SFEER
- * MATIGE PRIJZEN
- * AAN HET ORGEL "YVES OMBLETS"

Milac

Milac mag zich verheugen in een uitgebreide en zeer actieve bestuursploeg die deze vereniging leerde waarderen tijdens hun soldatentijd en die er zich op hun beurt graag voor inzetten.

De Brug wordt iedere maand zonder enige onderbreking uitgegeven; jaarlijks staan de Week van de Soldaat, het Milacrestaurant en het Milacbal op het programma. Dit laatste werd vanaf 1988 vervangen door een discobar.

De laatste Milacvolksavond had plaats in februari 1980 en werd vervangen door een modeshow.

In 1983 werd 35 jaar Milac Elbobe gevierd en in 1988 was er een meer uitgebreide viering van 40

jaar Elebobe. (Elewijt-Boekt-Bergheide).

Gemeentelijke toelage in 1982: 5.000F; in 1989: 7.500F.

Postzegelkring Rubens

Het programma van de vorige jaren wordt ongewijzigd voortgezet: maandelijkse ruilvergaderingen in de Gildezaal met verkoop bij opbod, organisatie van een jaarlijkse tentoonstelling en een busuitstap voor de leden.

De club vierde haar 15 jarig bestaan met een tentoonstelling in de Gildezaal op 8 en 9 november 1980.

Gemeentelijke toelage in 1982: 2.000F; in 1989: 1.792F.

Kunstkring 't Steen

Deze kring organiseert traditiegetrouw ieder jaar met Sinksen een groepstentoonstelling in de Gildezaal. In 1981 wordt het 15e lustrum gevierd. De kring nam in de jaren 80 deel aan 8 groepstentoonstellingen buiten Elewijt, met telkens een tiental deelnemers.

In 1982 werd in een leegstaand klaslokaal van de jongensschool in de Vekestraat een schildersatelier ingericht waar geregeld 6 à 7 leden tweemaal per week samenkwamen om te (leren) schilderen en tekenen.

Gemeentelijke toelage in 1982: 2.000F; in 1989: 3.861F.

Dauidsfonds

De tijd van de kleinkunstavonden en van het Cultureel Weekend is voorbij.

De activiteiten bestaan nu vooral uit theaterbezoek, spreekbeurten en bezoeken aan tentoonstellingen en andere bezienswaardigheden. Alle verplaatsingen gebeuren met eigen wagens, wat wijst op een eerder beperkt aantal deelnemers.

De verdeling van de Dauidsfondsuitgaven onder de leden gaat zijn gewone gang.

Gemeentelijke toelage in 1982: 2.000F; in 1989: 1.899F.

Gepensioneerden

Kristelijke Bond voor gepensioneerden (K.B.G.)

De werking van de bond verloopt volgens het patroon van de vorige jaren: iedere derde donderdag van de maand wordt voor de leden een koffietafel georganiseerd met allerlei nevenactiviteiten zoals knutselen en kaart spelen; er zijn speciale vieringen met Pasen en met Kerstmis.

De Verbodderingsfeesten blijven ieder jaar het hoogtepunt van de werking.

Ter illustratie: aan de feesten van 1986 met de opvoering "De Molen bij het Park" hebben tijdens vier namiddagen 850 gepensioneerden deelgenomen.

In 1988 kwamen bij de opvoering van "Vagebondenavonturen" op vier namiddagen 26 bonden uit de omliggende gemeenten opdagen. Ook voor de twee avondvoorstellingen was er een bomvolle zaal.

In 1982 kreeg de K.B.G., zoals de andere bonden van gepensioneerden, een forfaitaire toelage van 2.500F. In 1989 ontvingen ze op basis van hun activiteitenverslag een gemeentelijke toelage van 2.320F.

Blauwe en Rode Bond van gepensioneerden

Van deze twee bonden zijn geen activiteiten bekend.

Voor 1982 bekwamen zij elk een forfaitaire gemeentelijke toelage van 2.500F;

In 1989 werden de toelagen gebaseerd op het activiteitenverslag en ontving de Blauwe Bond (liberalen) 977F en de Rode Bond (socialisten) 286F wat wijst op een beperkte activiteit.

Vissersclub

Er is geen spoor van enige activiteit. De club komt ook niet voor in de lijsten van de gemeentelijke toelagen voor de jaren 80.

Bachkoor

Het Bachkoor zingt, zoals de vorige jaren, in de Sint-Hubertuskerk te Elewijt op hoogdagen en bij speciale gelegenheden. Het koor is ook buiten de parochiegemeenschap actief, soms samen met andere koren.

In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden, beperkt het koor zich niet uitsluitend tot de muziek van Bach. De muzikale formatie ontvouwt een rijke waaier

SINT-HUBERTUSPAROCHIE - **ELEWIJT**

VRIJDAG 27 DECEMBER 1985 19.30 uur.
in de kerk

KERSTCONCERT

met de medewerking van

- de Kon. Harmonie St.-Hubertus Elewijt
o.l.v. Jaak De Prins
- het Bach-Koor
o.l.v. Fred Strauwen
- het Elewijts Vrouwenkoor en
het Regenboog-Koor
o.l.v. Maloe Van der Meersch
- het Elewijts Jeugdorkest
o.l.v. Frans Bautmans
- de zangers gregoriaanse muziek
- de organisten van de kerk
Raf Huybrechts
Maria Crol-Van Goethem
Walter Van Roost

TER GELEGENHEID van het JAAR VAN DE MUZIEK

Eerste deel

1. Zangers gregoriaanse muziek :
 - a) RORATE CAELI Adventhymne
 - b) PUER NATUS EST NOBIS Dagmis Kerstmis
2. Maria Crol speelt op het orgel :
 - a) GLORIA IN EXELSIS DEO Bew. De Kers
 - b) SUSZER DIE GLOCKEN NIE KLINGEN Duits kerstlied
3. Samenhang (Raf Huybrechts begeleidt) :
 - a) MARIA DIE ZOUE NAAR BETHLEHEM GAEN Oudvlaams
 - b) HERDERS HIJ IS GEBOREN Oudvlaams
4. Bach-Koor (Walter Van Roost begeleidt) :
 - a) ALTA TRINITA BEATA Italiaans 15e E.
 - b) MINUIT CHRETIENS Adolphe Adam
 - c) NU SYT WILLEKOME Oudvlaams
 - d) OMNES, NU LAET ONS GODE LOVEN Oudvlaams
 - e) O WELT, ICH MUSZ DICH LASSEN J.S. Bach
5. Kon. Harmonie St.-Hubertus :
 - a) WHITE CHRISTMAS Irving Berlin
 - b) MARY'S BOY CHILD Jester Hairston
6. Samenhang (Kon. Harmonie begeleidt) :
 - a) O DENNEBOOM Bew. J. De Prins
 - b) DE HERDERKENS LAGEN BIJ NACHTE »
 - c) STILLE NACHT Mohr-Gruber »

Adempauze van 5 minuten

Tweede deel

1. Walter Van Roost speelt op het orgel :
 - a) VOM HIMMEL HOCH DA KOMM ICH HER
Koraalbewerking F. Zachow
 - b) LAET ONS MET HERTEN REYNE
Variaties op oudvlaams Kerstlied P. Froidebise
2. Samenhang (Maria Crol begeleidt) :
 - a) DOOR DE LIEFDE WILT ONTWEKKEN Oudvlaams
 - b) ER IS EEN KINDEKE GEBOREN Oudvlaams
3. Regenboogkoor met Elewijts Jeugdorkest :
 - a) MIDDEN IN DE WINTERNACHT
 - b) SUSANINNA A. Preud'homme
 - c) KLEINE KINDEKE R. Ghesquière
 - b) DE KLEINE TROMMELAAR Simeone - Daires
4. Elewijts Vrouwenkoor (Raf Huybrechts begeleidt) :
 - a) KERSTNACHT DIE SCHONE A. Preud'homme
 - b) KINDEREN ZWIJGT Oud volkslied
 - c) TEDERE GEEST VAN BEWOGENHEID Boon - Bess
 - d) TOEN JEZUS WERD GEBOREN Glorie Halleluia
 - e) ONCE IN ROYAL CITY DAVID'S Gauntlett
5. Kon. Harmonie St.-Hubertus :
 - a) IN EEN KLOOSTERTUIN A.W. Ketelbey
 - b) PELGRIMSTOCHT DER MENSEN T.A. Lohmann
6. Drie zangkoren + Jeugdorkest :
 - EEN DROOM Boon - Bess
7. Slot : samenhang + 3 zangkoren + orgel :
 - a) HOE LEIT DIT KINDEKE Oud volkslied

ADESTE FIDELES

Traditionele Melodie

Adeste fideles, laeti triumphantes.
Venite, venite in Bethlehem.
Natum videte Regem angelorum.

Venite adoremus
venite adoremus
venite adoremus Dominum.

En grege relicto, humiles ad cunas.
Vocati pastores approperant.
Et nos ovanti gradu festinamus.

Venite adoremus

Aeterni Parentis, splendorem aeternum
Velatum sub carne videbimus.
Deum infantem pannis involutum.

Venite adoremus

van klassieke muziek, met daarenboven volksmuziek, romantische en moderne muziek.
In 1986 gaf Fred Strauwen na 21 jaar dienst de dirigeerstok door aan Walter Van Roost.

Het Bachkoor ontving in 1982 een forfaitaire gemeentelijke subsidie van 2.000F; in 1989 werd dit bedrag op basis van het activiteitenverslag opgetrokken tot 4.350F.

Bond van Grote en Jonge Gezinnen

De Bond biedt aan zijn leden veelzijdige hulp aan zoals kortingszegels bij erkende handelaars, kortingen op vervoerbewijzen voor trein en bus, kinderoppas, goedkope leningen voor woningbouw, enz.

De sportieve activiteiten van de THOFclub worden druk bijgewoond; op het programma staan turnen (gewoon en onderhoudsturnen, turnen voor kinderen), volleybal, zwemlessen voor gevorderden, watergewenning voor kleuters, tennis en tafeltennis (tot 1986). In het seizoen 1986/1987 waren er in totaal 207 personen die actief deelnamen aan een of meer sporten georganiseerd door de Bond.

Ook de Wandelweekends werd geregeld georganiseerd.:

- ❖ 27 en 28 september 1980: Les Hautes Fagnes te Ovifat;
- ❖ 26 en 27 september 1981: Les Fourches Herbeumant;
- ❖ 24 en 25 september 1983: La Chaudière-Ninglinspoo Nonceveux;
- ❖ 5 en 6 oktober 1985: Centre Sportif Borriken Butgenbach;
- ❖ 20 en 21 september 1986: idem (mogelijk verblijf in vakantiedorp).

Deze wandelweekends kenden een groot succes: wegens het hoog aantal deelnemers (telkens rond de 200) zijn er ieder weekend 6 of 7 groepen onder leiding van een gids die allemaal een verschillend parcours uitzoeken in de omgeving van de verblijfplaats zodat iedereen volgens zijn fysieke mogelijkheden kan kiezen voor een dagtocht (de zaterdag) of een halve dag (zaterdag en zondagvoormiddag).

De Bond ontving in 1982 een gemeentelijke subsidie van 2.000F. Ondanks de talrijke activiteiten komt de Bond niet voor onder de toelagen voor 1989.

Andere socio-culturele verenigingen

K.V.L.V. organiseert talrijke vormingsactiviteiten voor haar leden, zoals naailessen, kooklessen, allerlei huishoudelijk gerichte activiteiten; daarnaast ook ontspanning en ledenvergaderingen.

Op 9 en 10 april 1988 werd het 75 jarig bestaan van de K.V.L.V. gevierd met een plechtige dankmis en met een receptie in het Rozenhof.

In de Gildezaal was er een tentoonstelling over het ontstaan van de Boerinnenbond, B.J.B. tot de huidige K.V.L.V.

Zondag 14 april was er een feestmaal in De Prins.

De afdeling Elewijt telde in 1988 140 leden waarvan 51% tot de middengroep van 35 – 60 jarigen behoren; 20 % is jonger dan 35 en 29% is ouder dan 60 jaar. Er zijn zelfs 7 leden boven de 75 jaar.

Gemeentelijke subsidies: in 1982: 2.000F; in 1989: 3.787F.

De Landelijke Gilde (Boerengilde) organiseerde ieder jaar een tweedaagse witlooftentoonstelling, tot en met 1986.

Op 7 oktober 1984 werd op de parking vóór de zaal "De Prins" de Derde Boerenmarkt georganiseerd.

Op 3 en 4 december 1988 was er het laatste witloofrestaurant.

Het laatste jaarlijks teerfeest vond plaats op 3 januari 1989.

Verder is er geen enkel spoor meer van activiteiten.

De Landelijke Gilde ontving in 1982 een gemeentelijke toelage van 2.000F, in 1989 nog 850F.

De K.W.B. komt in de zomer van 1980 met een opmerkelijk initiatief dat weerklank vindt in gans de gemeente, een Zonnebloemwedstrijd. Het komt er op aan de zonnebloem met de grootste diameter te kweken. Er waren 75 inschrijvingen. De winnaar was Lutgarde De Broeck met haar bloem Sunshine met een diameter van 38 cm.

In 1984 werd 35 jaar K.W.B. Elewijt gevierd. De afdeling sloot zich op 1 maart 1949 officieel aan bij het verbond.

In dat jaar werd ook een pompoenwedstrijd georganiseerd; er waren 41 pompoenen ingeschreven. Katja De Puydt won de eerste prijs met een pompoen van 30,7 kg (omtrek 157 cm).

Vreemd genoeg is in 1989 geen spoor terug te vinden van de viering van het 40 jarig bestaan. Vanaf dat jaar wordt voor de organisatie van de verschillende activiteiten (spreekbeurten, film, enz.) gestreefd naar samenwerking met de andere K.W.B. afdelingen van Groot-Zemst.

Gemeentelijke toelage in 1982: 2.000F; in 1989 4.816F

De K.A.V. zet haar traditionele vorming- en ontspanningsactiviteiten voort met infovergaderingen, lessenreeksen, Moederfeest en kerstfeest, een jaarlijkse busuitstap.

Gemeentelijke toelage in 1982: 2.000F; in 1989: 6.565F.

De K.A.J. die in 1978 heropgestart was kende een relatief succes bij het begin van de jaren 1980 maar stopte in 1983.

Gemeentelijke toelage 1982: 3.000F; 1989: nihil.

Allerlei activiteiten

Zoals in de jaren 60 en 70 werd de traditie van de kermis met Sinksen en begin november voortgezet met de vele kermisattracties en de gebruikelijke omkadering: dansgelegenheid in de verschillende zalen in de dorpskom, wipschietingen, grote processie en optreden van de Koninklijke Harmonie Sint-Hubertus.

Iedere vereniging heeft nog haar jaarlijks teerfeest maar over het algemeen neemt het aantal deelnemers af.

Het kaartspelen in de cafés blijft populair en de tornooien die in "De Prins" en het Rozenhof worden georganiseerd en die over zes maanden lopen (een beurt per maand) trekken nog steeds een groot aantal deelnemers.

Overzicht van de wijzigingen in de jaren tachtig

Verenigingen die gestopt zijn en ook hun activiteiten:

- Harmonie De Koornbloem;
- Liggende wip Wippendries;
- MotoCross;
- Golfbiljartclub;
- Landelijke Gilde (Boerenbond);
- Vissersclub;
- K.A.J.;
- Zangkoor 't Groepeke.

Verenigingen die leden verliezen

- Staande wip Sint-Hubertus;
- Liggende wip Willem Tell;
- Duivenmelken;
- Davidsfonds;

Nieuwe verenigingen

- geen

Gemeentelijke toelagen aan Elewijtse verenigingen in 1989 en 1982

Opmerkingen

- ± deze tabel geeft een overzicht van de verenigingen die in 1982 en 1989 bestonden want alle verenigingen deden beroep op deze toelagen;
- ± de toelagen voor 1982 werden forfaitair berekend, met in veel gevallen hetzelfde bedrag voor gelijkaardige verenigingen; voor 1989 werden de toelagen berekend op basis van het ingediende activiteitenverslag zodat ze een beter beeld geven van de werking van de vereniging;
- ± de toelagen aan de sportverenigingen werden voor 1982 toegekend via de Sportraad; detail is niet bekend en de bedragen komen niet voor in de tabel.

<u>Naam van de vereniging.</u>	<u>1989</u>	<u>1982</u>
Oudercomité gemeentelijke basisschool	4.000	-
Gidsen	7.500	7.000
Scouts	7.500	7.000
K.A.J.	-	3.000
Milac	7.500	5.000
Koninklijke Harmonie Sint-Hubertus	14.722	22.500
Harmonie De Koornbloem	-	10.000
Bachkoor	4.350	2.000
Zangkoor 't Groepeke	-	2.000
Kunstkring 't Steen	3.861	2.000
Toneelkring Labyrint	6.260	2.500
Davidsfonds	1.891	2.000
K.A.V.	6.565	2.000
K.V.L.V.	3.787	2.000
K.W.B.	4.816	2.000
Landelijke Gilde	850	2.000
Ziekenzorg	2.500	2.000
Bond Grote en Jonge Gezinnen	-	2.000
Blauwe Bond gepensioneerden	977	2.000
Kristelijke Bond	2.320	2.500
Socialistische Bond	286	2.500
Postzegelclub Rubens	1.792	2.000
Oud-Strijdersbond	2.000	2.000
<u>Sportverenigingen</u>		
Tennisclub De Wehzel	6.793	
Voetbal Elewijt	1.482	
B.C. Mato	3.682	
Basket Elewijt	6.396	
VV. Elewijt	6.027	
Sparta Elewijt (atletiek)	4.285	

Karate Dyana	2.642
Elewijtse Gordels	5.424
Wipmaatschappij Sint Hubertus	3.440
Voetbalclub Rood-Wit (dames)	2.668
Wielertoeristenclub	873
Landelijke Rijvereniging	1.299
Liggende wip Willem Tell	2.483

Feestelijkheden en andere manifestaties tijdens het jaar 1985

- zaterdag 12 januari: Zaal In de Prins: teerfeest van de Voetbal;
- vrijdag 18 januari: Zaal In de Prins: kaarttoernooi K.W.B./Milac: 4^e beurt;
- zaterdag 19 januari: Zaal In de Prins: Scouts en Gidsen: Troubadouria;
- zondag 20 januari: idem
- zaterdag 26 en zondag 27 januari: Zaal In de Prins: teerfeest van de Kon. Harmonie St-Hubertus;
- vrijdag 1 februari: Zaal In den Hert; kaarttoernooi LLPS. 5^e beurt;
- zaterdag 2 februari: Zaal In de Prins; Groot Sportbal georganiseerd door de Wielerclub "Steun der Jonge Renners"; orkest "The Travellinband";
- vrijdag 8 februari: Zaal In de Prins: kaarttoernooi Milac;
- zondag 10 februari: Zaal In de Prins. Milacrestaurant
- vrijdag 15 februari: Zaal In de Prins; KWB/Milac – 5^e kaartavond;
- zondag 17 februari: Zaal In de Prins. Landelijke Gilde. Presswedstrijd;
- zondag 24 februari: Zaal In de Prins. Kon. Harmonie St-Hubertus: Vijfde mossel-feest;
- vrijdag 1 maart; Zaal In en Hert: kaarttoernooi 6^e beurt;
- zaterdag 2 maart: Zaal In de Prins: Jiu-jitsu. Demonstratie Disco-fitness;
- zondag 3 maart: Zaal In de Prins: Volksunie. Pannenkoekenfeest;
- zaterdag 8 maart: Milac-Elewijt organiseert zijn 5^e Lente&Zomer modeshow voor het tweede jaar in de het Ontmoetingscentrum te Hofstade omdat de zaal In de Prins wat eng uitvalt voor dergelijk evenement; (er werd een speciale bus ingelegd)
- zaterdag 9 maart: Zaal In de Prins: Teerfeest van de Ruitersclub;
- zaterdag 16 en zondag 17 april: Zaal In de Prins. Labyrint met het toneelstuk "De Spaanse Vlieg";
- dinsdag 12 maart Zaal In de Prins. K.A.V. naaiatelier;
- vrijdag 22 maart: teerfeest van de C.V.P.;
- zaterdag 23 maart: Groot Bal ingericht door B.C. Durlen. Ontmoetingscentrum Hofstade met Will Tura en orkest;
- zaterdag 23 maart: Zaal In de Prins: Discobar Paramountsy. Night Party;
- zondag 24 maart: Zaal In de Prins. Bond Grote en Jonge gezinnen. Ledenfeest;
- dinsdag 26 maart; Zaal In de Prins. K.A.V. naaiatelier;
- vrijdag 29 maart. Zaal In de Prins. A.C.V. ledenfeest;
- vrijdag 5 april: Zaal In en Hert; Kaartavond LLPS;
- zaterdag 6 april: Zaal In de Prins: Milac –Elbobe T.D Funky Party; Discobar "Splash";
- donderdag 11 april: Zaal In de Prins: Kristelijke gepensioneerden. Paasfeest;
- maandag 15 april: Zaal In de Prins. K.V.L.V. Bloemen schikken;
- dinsdag 16 april: Zaal In de Prins. K.A.V. naailes;
- donderdag 18 april: Zaal In de Prins: Gepensioneerden. Special;
- vrijdag 19 april: Zaal In de Prins: K.W.B./Milac: kaartavond;
- zaterdag 20 april: Zaal In de Prins. VVKS-VVKM: T.D.; Funky Milkbar Party. Discobar Splash;
- maandag 22 april: Zaal In de Prins. K.V.L.V Bloemen schikken;
- vrijdag 26 april Zaal In de Prins. Damesvoetbal. Kees Brugshow;
- zaterdag 27 april: Zaal In de Prins: Basket Durlen. T.D.;
- zaterdag 27 april: voetbedevaart naar Scherpenheuvel;
- maandag 29 april: Zaal In de Prins: K.V.L.V-Bloemenfeest;
- woensdag 1 mei; Staande wip St-Hubertus traditionele Koningsschieting;

- zaterdag 4 mei: Zaal In de Prins: Super-Party door Discobar Paramountsy
- dinsdag 7 mei. Zaal In de Prins: K.A.V. Moederfeest;
- donderdag 16 mei (O.H.Hemelvaart) 21^e Grote Prijs Garage Verstraeten; Wielerwedstrijd voor nieuwelingen. 21^e Prijs Jean Vanderauweraer. Wielerwedstrijd voor juniors. Inrichting Wieler- en supportersclub "Steun der Jonge Renners ". Alle koersformaliteiten Zaal In de Prins;
- zondag 19 mei: Scoutslokalen. Spel zonder grenzen;
- zaterdag 6 juli: Ontmoetingscentrum Hofstade. T.D. met "Sixth Sense Music". Organisatie Wielerclub Steun der Jonge Renners;
- zondag 7 juli: Wielerwedstrijd voor juniors. Grote Prijs Vic Buelens-Renault. 18.000 Fr. prijzen en talrijke premies. 107km. Organisatie: Wieler- en supportersclub "Steun der Jonge Renners ". Alle koersformaliteiten zaal in de Prins;
- zaterdag 31 augustus: Keizer Karelwijk: Groot Zomerfeest met pingpongwedstrijd, optreden Kon. Harmonie St-Hubertus, Barbecue. Optreden van Nonkel Bob. Tenniswedstrijd. Dansavond;
- woensdag 11 september: Meisjesschool. Aanvang van een lessenreeks "Jazz-turnen ", Organisatie K.V.L.V.
- zaterdag 21 september: Zaal In de Prins: Party Time – B.C. Mato. Discobar Fashion;
- zondag 22 september: Zaal In de Prins: Concertavond van de Kon. Harmonie St.-Hubertus;
- zaterdag 5 oktober: Zaal In de Prins: 27e Milacbal; Voor de tweede maal orkest "Spike"; inkom 80 fr.;
- zaterdag 5 en zondag 6 oktober: wandelweekend van de Bond van Grote Jonge Gezinnen in de Hoge Venen (Butgenbach);
- zaterdag 12 oktober Zaal In de Prins: 2^e Beton en Baksteenbal. Organisatie Vriendenkring van Scouts en Gidsen;
- vrijdag 8 november: Zaal In den Hert Kaartavond LLPS. 2^e beurt;
- zaterdag 9 november; Zaal In den Hert. Kaartavond ingericht door de Wielerclub;
- zondag 10 november: Zaal In de Prins: Volksconcert met medewerking van de dansgroep "De Vlieg "; Organisatie Kon. Harmonie St-Hubertus;
- vrijdag 15 november: Zaal In de Prins: kaartavond KWB/Milac: 2^e beurt;
- maandag 11 november. Nationale Strijdersbond: herdenking van de Wapenstilstand;
- zaterdag 16 november; jaarlijks bal van de SP. Afdeling;
- vrijdag 22 en zaterdag 23 november: Zaal In de Prins; Kristelijke Bond van Gepensioneerden: Opvoering van "Fantasia" onder leiding van E.H. Stan De Decker;
- zaterdag 23 november: Zaal In de Prins: kaartavond ingericht door Dames Volleybal – Elewijt; inleg 80 fr.; 2 kippen per tafel;
- vrijdag 6 december. Zaal In den Hert Kaarttoernooi LLPS. 3^e beurt;
- zaterdag 7 en zondag 8 december: Zaal In de Prins:toneelgroep Labyrint;
- zaterdag 14 november: Zaal In de Prins: teerfeest van de Wielerclub;
- vrijdag 20 december: Zaal In de Prins: Milac/KWB. Kaartavond (3^e beurt)
- zaterdag 21 december: Zaal In de Prins: Volleybal. T.D.
- vrijdag 27 december: Kerk. Kerstconcert met alle Elewijtse muziekgroepen;
- dinsdag 31 december: Zaal In de Prins. Oudejaarsavondbal.

Commentaar.

Paul Peeters

De onderstaande akte van emancipatie geeft een complexe verhouding van een gemengd gezin weer in 1665.

Adriaan Boschmans uit Zemst was een eerste maal gehuwd met Elisabeth Panthacras, waaruit Simon, Christoffel, Jacobs, Peter, Adriaan, Maarten en Rombout als kinderen sproten

Adriaan Boschmans huwde een tweede maal met Elisabeth Van Steenwinckel, weduwe van Hubert Laureys.

Hubert Laureys en Elisabeth Van Steenwinckel lieten Adriaan en Anthoon Laureys als kinderen na.

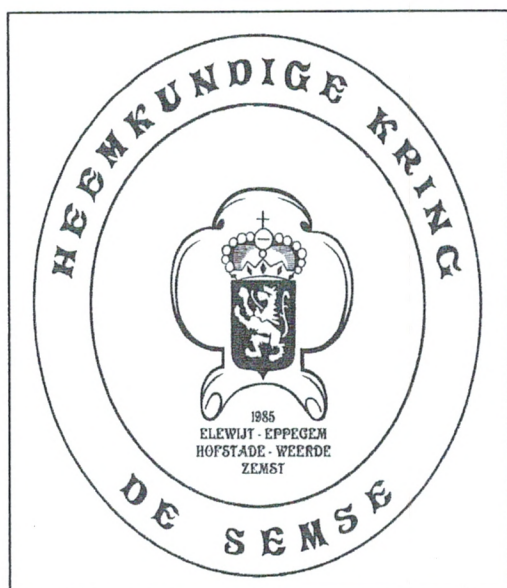
BRON : S.A.L, Inventaris Cuvelier, register nr. 7918, folio 293r°, akte dd. 03.12.1665.

Item in tegenwoordichijt der schepen
van Loven naer genoempt gestaen Adriaen
Boschmans, woonende tot Zemps, heeft
geemancipeert ende wettelijcken vuytten
broede [gedaen] Symon, Christoffel, Jaecq,
Peeter, Adriaen, Mertten, Rombaut
Boschmans, sijne kinderen, die hij behauden
van Lijsebeth Panthacras, sijne eerste
huysvrauwe, item Adriaen, Laureys ende
Anthoin Laureys, kinderen van Lijsebeth
Van Steenwinckel, sijne tegenwoordighe
huysvrauwe, verweect bij wijlen Huybrecht
Laureys, eerste man des voors. Lijsebeth,
quo facto De Man reconduxit, coram
de Playnes, Santels, 3. Decemb. 1665.
De Ridder

Transcriptie.

Item in tegenwoordichijt der schepen.
van Loven naer genoempt gestaen Adriaen
Boschmans, woonende tot Zemps, heeft
geemancipeert ende wettelijcken vuytten
broede [gedaen] Symon, Christoffel, Jaecq,
Peeter, Adriaen, Mertten, Rombaut
Boschmans, sijne kinderen, die hij behauden
van Lijsebeth Panthacras, sijne eerste
huysvrauwe, item Adriaen, Laureys ende
Anthoin Laureys, kinderen van Lijsebeth
Van Steenwinckel, sijne tegenwoordighe
huysvrauwe, verweect bij wijlen Huybrecht
Laureys, eerste man des voors. Lijsebeth,
quo facto De Man reconduxit, coram
de Playnes, Santels, 3 decemb. 1665.

De Ridder.

Nieuwjaarsreceptie. 8 januari 2009.

Colette Vanderbeken

De voorzitter wensten jullie hartelijk welkom, een goede gezondheid en veel geluk. Het ganse bestuur en de werkende leden sluiten zich daarbij aan om jullie het beste te wensen voor 2009 en ze hopen dat jullie onze activiteiten zult waarderen door geregeld aanwezig te zijn.

Als secretaris van "de Semse" heb ik de taak alles te noteren wat er in en rond onze vereniging gebeurt, en er gebeurt heel wat.

In de loop van het jaar kregen we het materiaal van de carnavalgroep van Eppegem, het archief van de KWB van Elewijt, boeken en andere. We noteerden alles in de inventaris.

We werden uitgenodigd op de nieuwjaarsreceptie Kasteel Impel door Jonker Tanguy Schmitz, met deze wou hij vooral dank zeggen aan Agnes en Libert die zijn archief vertaalden en hij vroeg ons zijn genodigden in te lichten over de inhoud.

Voor familiekunde en de lessen paleografie kwamen 283 bezoekers.

Met de "Wereldwaterdag" hebben we het museum "Bos van Aa" in de kijker gezet, jammer genoeg kon de wandeling door het gebied niet doorgaan. We vroegen de toelating aan NV Zeekanaal, de toegang werd geweigerd doch met de belofte om de toekomst voor te bereiden om dan wandelaars toe te laten.

De Olympische Spelen zijn in Zemst niet ongemerkt voorbij gegaan. We hebben de VRT Canvas, Radio 2 en verschillende kranten begeleid op de weg van de geboorteplaats van Hubert VAN INNIS, naar de woning waar hij verbleef tijdens de oorlog, zijn familie, zijn standbeeld en de schuttersweiden en telkens met de nodige verhalen, uitleg en foto's.

We bezochten tentoonstellingen, boekvoorstellingen, recepties.

Europese cultuur – Paleis der Natiën

Koninklijke musea kunst en geschiedenis

Fort Liezele

Museum Tienen – textiel

Nacht van de duisternis – Hombeek

Archeologie te Hoegaarden

Kasteel d'Ursel Hingene

Zandloper te Wemmel - fototentoonstelling "DE RAND"

Middeleeuwse markt te Langerwehe

De geschiedenis v/d energie in onze gemeenten te Rotselaar

Kruisen en Kapellen te Thorn (NI)

De Ideale heemkring te Mechterm

Erfgoed –overheidspartners kasteel Hex bij graaf Ghislain d'Ursel

De Berthouts te Heist op den Berg

Fonds Dieter Hermans – Rubenskasteel

Erfgoedbibliotheek te Antwerpen

Kerkarchief te Erps-Kwerps

100 jarigen – Kortenberg

We bakten brood te Boutersem bij de heemkring "*Velpenleven*" en te Zemst-Laar bij Paul Buelens

We vergaderden 46 maal en namen deel aan 19 symposiums, cursus –en studiedagen.

Honderd drie en dertig personen waren aanwezig voor de "*Kraakcafés*": rituelen, Poppkaarten, de middeleeuwen in hun hemd, herbeleef Expo 58, 1914, dagen van hoop, nakomelingen van een vondeling, hoe kom ik aan een eigen familiewapen.

We reisden naar:

Frankrijk Laon en Marle – Romeinen

Frankrijk – Bourgondische en Habsburgse geslachten

Maldegem per stoomtrein

Avondwandeling door Rijmenam

Edingen – Jonathashuis, St-Nicolaaskerk, Kapucijnenklooster

Jesus-Eik – bezoek aan de gerestaureerde kerk

Veltem-Beisem – Bedrijvenbezoek

Kampenhout – Sluizensysteem op de vaart, Kasteel van Opstal, kasteel Ter Loonst

Grimbergen – abdijbezoek met een uitzonderlijke gids

Sinds het begin van de 20ste eeuw heeft de toekomst in een zo overrompeld tempo de mens benaderd, dat hij nu en dan achterom kijkt en behoefte heeft, zich even aan het verleden vast te klampen.

Op de Erfgoeddag "*Wordt Verwacht*" deden we dat met de jeugd. Het zesde leerjaar van de school "*de Kriekelaar*" en met de goede medewerking van meester Prits. De kinderen zagen de toekomst via hun familie, hun liefste voorwerp, en hun gemeente in 2058.

Met de familie Van Humbeeck en Verschueren keken we achterom.

We organiseerden voor de 2de maal een stambomendag, nu in d'Oude School te Weerde en kregen 162 bezoekers. We namen deel aan de stamboomdagen te Begijnendijk, Heist o/d Berg, Kasteel Coloma te Sint Pieters Leeuw, Herent, Wavre, Breendonk, Boortmeerbeek en Silenrieux.

We namen deel:

Herdenking vliegtuigcrash WO II te Hofstade

Jaarmarkt Pinksterenmaandag

Herdenking WO I militair kerkhof Epepegem

Feest op het plein van de "*Verdraagzaamheid*"

OMD 20ste editie – 20ste eeuw – Fototentoonstelling in Sportmonium en kerk van Hofstade, Fons maakte de foto's en Roger Debroeck beschreef ze.

Open Bibdag

Herdenking 90 jaar geleden – soldatenkerkhof te Epepegem

Kerstmarkt op het Plein.

We bouwden een kerststal in een herberg "*Waar de ster bleef stille staan*".

Week van de smaak 16 en 23 november.

De "*Gastentafel*" Languedoc-Roussillon met Carcassonne als pronkstuk en de familie

Verschueren als genodigden was volledig op zijn Frans.

"*Zemst zwicht voor zoet*" stond in de krant. Heemkring "*de Semse*" proeven van wafels en ijsjes van Expo 58.

Op 27 augustus waren Mevrouw Ubregts en ikzelf aanwezig op het symposium "Publiekgeschiedenis" te Bokrijk.

Na het huidige verhaal van Bokrijk, de diversiteit en de toekomst door Mevrouw Boesmans, conservator kwam de vraagstelling. Mevrouw Ubregts nam het woord "wat met de halfopgebouwde Duiventoren van Epepegem". Mevrouw Boesmans was erg ontevreden dat die vraag gesteld werd, ze heeft ons de rest van de dag genegeerd.

Achteraf hebben we vernomen dat ze vanaf 31/12/2008 geen deel meer uitmaakt van het personeel van Bokrijk. Misschien is het het moment om de vraag opnieuw te stellen. De duiventoren staat wel vermeld op het grondplan bij de ingang.

Waar we het nogal moeilijk mee hebben is dat zo weinig interesse blijkt vanwege de inwoners van Groot-Zemst. Op +-21500 inwoners hebben wij maar een beperkt aantal leden, het zijn vooral ex-Zemstenaars die nood hebben aan hun oorsprong en lid zijn. Verbaasd moeten we hierover niet zijn, vermits de gemeentelijke cultuurenquête vaststelde dat 1/3 geen lid zijn van een culturele vereniging. Slechts 6% kijkt naar de cultuurinformatie van de gemeentelijke website Zemst.be, vandaar dat we onze informatie ook geven via www.bloggen.be/desemse.

Nu heb ik nog niets gezegd over de activiteiten 2009.

Voor familiekunde is er niets gewijzigd, er liggen formulieren in het lokaal en buiten op de muur hangt een bord met de openingsdagen en uren.

Februari: praatavond "Kinder en jeugd literatuur vroeger en nu"; algemene statutaire vergadering.

Maart: praatavond "Onze gemeenten in de Franse periode"; nacht van de geschiedenis "textiel".

April: bezoek kasteel Ooidonk, expo Karel de Stoute, Groeninge museum, O-L-Vrouwkerk; ganse dag opendeur familiekunde; Erfgoeddag "Uit Vriendschap", De kinderen van school "de Pimpernel" gaan werken rond vriendschap met de schoolvriendjes. We stellen een tentoonstelling op rond Roemenië/Spermeceu en Senegal/Sokone en we beschikken over een grote collectie vriendschapskaarten. Vandaar de titel "Vriendschap zonder grenzen".

Mei: praatavond "de gemeenten fusies 1977"; proeftuin "diversiteit", we vergaderden al 15 maal, maken een film en doen nu interviews in voorbereiding voor de tentoonstelling in september/november en dat in samenwerking met Sportimonium, Provincie Vlaams-Brabant, Heemkunde Vlaams-Brabant, Erfgoedcel Mechelen, Erfgoedcel Brussel, Vrienden van de film Mechelen, Faro en andere...

Juni: diaavond "Vilvoorde"; ontmoetingsdag heemkunde te Bertem met als thema "Platteland".

Juli: feest op het plein

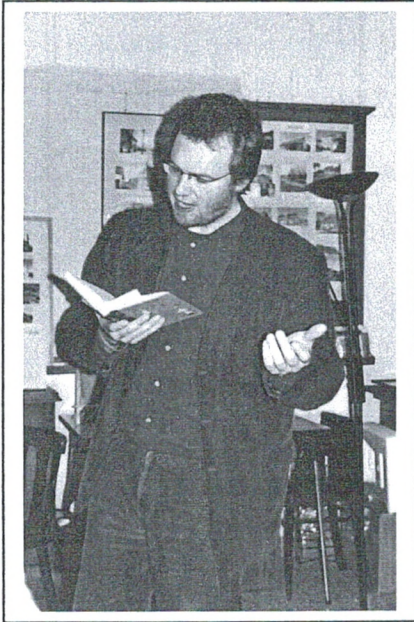
Augustus: bezoek aan Vilvoorde; bezoek aan Zaventem –industrie; uitstap naar "den Dungen" (Nederland); bezoek aan Waterloo; bezoek aan Joodse hoofdsynagoog te Brussel.

September: Open Monumentendag "Zorg geboden"; 3de stambomendag "de Semse".

Oktober: praatcafé "vrouwen in opstand"

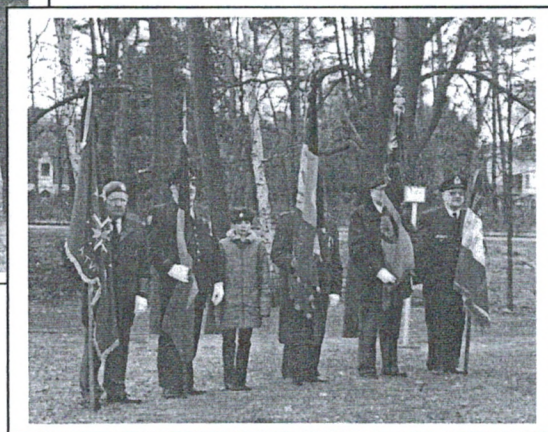
November: Week van de smaak "Turkije".

December: kerststal en kerstmarkt

Lezing en praatcafé op 2 februari 2009
Over "*Kinder en jeugdliteratuur van vroeger en nu*"
door Gert Loosen.

**Vierde Kranslegging bij het RAF-RAAF Monument dat in 2005 werd ingehuldigd
op het Bloso-domein Hofstade op 8 februari 2009.**

9 maart 2009

Lezing, praatcafé “Onze gemeenten in de Franse periode” door Roger Van Kerckhoven.

In de Brabantse omwenteling waren vooral Henri Vander Noot en François Vonck die de gewapende milities organiseerden.

Tijdens het jaar 1788, verstevendigde Joseph II zijn beleid. De militairen waren tevreden, de situatie werd hen hierdoor gunstiger. Generaal Richard d'Alton schreef “*de arrestatie van vijf of zes leiders en twee bisschoppen zal een duurzame rust brengen*”. Hij had echter de Brusselse advocaat Vander Noot niet kunnen vangen nemen. Vanuit Breda moedigde deze de zuidelijke Nederlanden aan tot verzet.

Vanuit Hasselt, organiseerde Vonck een geheime vereniging “*Voor altaar en Haard of Voor Outer en Heerd*”.

De Elewijtse notaris Jean Baptiste De Coster en met hem andere brigands uit Zemst waren lid van de geheime vereniging.

Op 14 juli 1789 nam het straatvolk van Parijs de Bastille in. De ogen van de Luikenaars waren op de hoofdstad van Frankrijk gericht. Op 18 augustus 1789, bestormden ze op

hun beurt het stadhuis en de citadel.

Generaal Dumouriez schreef op 28 oktober 1789 aan de Belgische bevolking:

“We zullen spoedig uw grondgebied betreden om u te helpen de vrijheidsboom te planten, zonder ons te mengen in de aangelegenheden van de grondwet die u verkiest. In zover u de soevereiniteit aan het volk verteent en weigert om verder door despoten geregeerd te worden, zijn wij u broeders”.

Van Fleurus tot Waterloo werd de Frans bezetting een aaneenschakeling van plunderingen, misbruikte centralisatie en taal, godsdienstige onderdrukking en bloedig slagveld.

De soldaten waren gekleed in afgedragen blauwe vesten met schouderstukken en lijnwaden broeken met rode streep. Huzaren met hun gevlochten haren. Artilleristen met hun tweepunt in aanleg. Zo trokken de republikeinen door de straten. Ze waren uitgelaten, hadden een rijke woordenschat en neurieden de laatste nieuwe verzen van het “*vrijheidslied*”.

Deze mannen brachten de Nederlanden nieuwe wetten:

- De vernietiging van de voorrechten van de gilden en de oude rechtsmachten.
- De gelijkheid van burgerrechten en de vrijheid van werk.
- Gemeentelijke administraties, lekdiensten voor de burgerlijke stand.
- Vrije doorvaart op de schelde.

Vanaf 1794 werd de Franse tijdrekening ingevoerd. In iedere parochie moest een volkstelling worden gehouden. Ook een nieuw belastingstelsel werd ingevoerd.

Er kwam een einde aan het oude regiem op 1 oktober 1795, alle inwoners werden Franse burgers en geannexeerd bij de Franse Republiek.

Onze provincies werden verdeeld in negen departementen:

1. De Dijle - hoofdplaats Brussel

2. De Schelde	-	Gent
3. De Leie	-	Brugge
4. Jemappes	-	Bergen
5. De Bossen	-	Luxemburg
6. Samber en Maas		Namen
7. De Ourthe	-	Luik
8. Lage Maas	-	Maastricht
9. De twee Nethen		Antwerpen

Ook werd de Frans tijdrekening ingevoerd:

1. vendimiaire	22 september – 21 oktober
2. brumaire	22 oktober – 21 november
3. frimaire	22 november – 20 december
4. nivôse	21 december – 21 januari
5. pluviôse	22 januari – 18 februari
6. ventôse	19 februari – 20 maart
7. germinal	21 maart – 21 april
8. floréal	22 april – 21 mei
9. prairal	22 mei – 19 juni
10. messidor	20 juni – 20 juli
11. themidor	21 juli – 18 augustus
12. fructidor	19 augustus – 19 september

De invasie van de Fransen bracht veel miserie met zich mee. Monumenten werden vernietigd, het land werd leeggeplunderd en onze kunstschaten werden naar Frankrijk gebracht.

Feodale en heerlijke rechten, ordes, corporaties, tienden, hulp en toelage, interne tol, alles werd afgeschaft.

De antireligieuze politiek werd steeds drastischer. Door weigering van de priesters om de eed af te leggen, werden de kerken gesloten en de kloosters geplunderd.

De militaire conscriptie (dienstplicht) werd ingesteld op 3 september 1798.

30 vendimiaire van het jaar VII van de Franse Republiek, het was een zondag en decadi, dag van het feest van de Vrijheid.

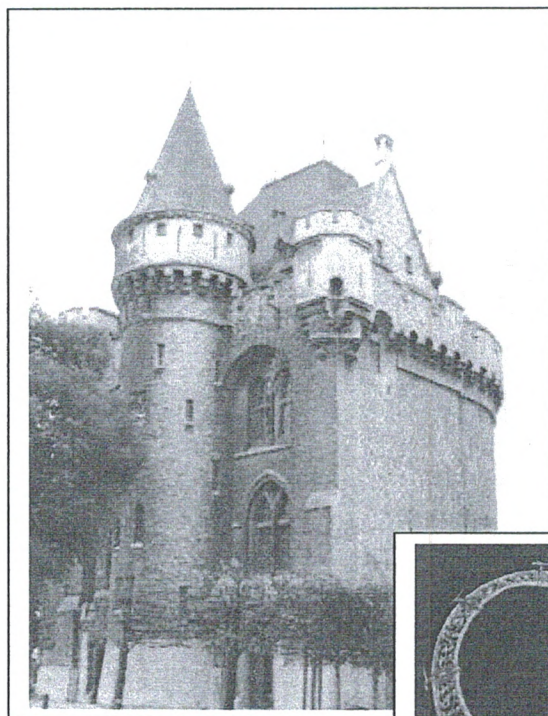
Het bevel kwam van hogerhand, het vrijheidsfeest moest met veel luister worden gevierd, het stond in het teken van de lotingswet.

Terwijl de Fransen overheden zich bezig hielden met de uitvoering van het besluit van 4 november 1798 "*weerwraak op de opstand van de lotelingen*", werden al de onbeëdigde priesters verbannen.

Het jaar 1800 werd het jaar van de verzoening. Generaal Bonaparte maakte een einde aan het gehate bewind van de "*Directoire*". In 1806 werd opnieuw de Gregoriaanse kalender ingevoerd en de eerste kadastrale opmetingen gedaan.

Op 18 juni 1815 had de slag van Waterloo plaats.

Bezoek aan het Hallepoortmuseum op 22 maart 2009.

De Hallepoort werd ongeveer 600 jaar geleden gebouwd als een van de zeven poortgebouwen van de tweede stadsomwalling. Het is dus de plaats bij uitstek om het publiek te laten kennismaken met het verleden van het versterkte Brussel. Verspreid over vier verdiepingen komt naast het unieke monument zelf tevens de geschiedenis van de stad aan bod. Met behulp van maquettes, virtuele constructies, beeldmateriaal, spelletjes en een mooie selectie museumobjecten (schilderijen, wapens, gildebreuken, gildeboek ...) vertelt de middeleeuwse poort haar geschiedenis, gaande van de historische context waarin zij werd gebouwd, de manier waarop ze werd verdedigd, tot de technische snufjes die de ophaalbrug lieten functioneren.

Bladzijde uit het Gildenboek van Eppegem dat er tentoongesteld is.

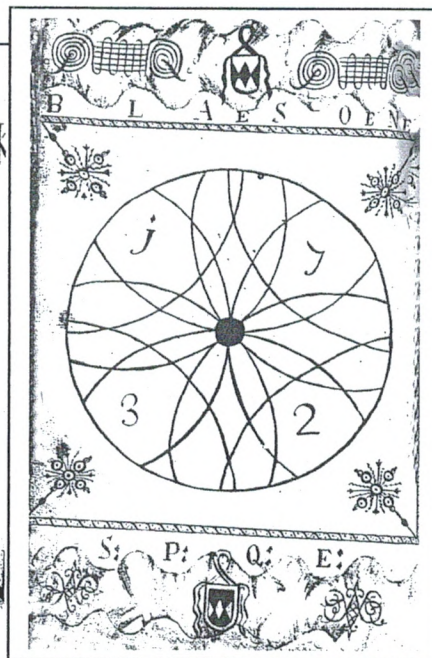
Een

van de breuken die er tentoongesteld zijn.

DEN
GULDEN BOECK
DER
PROCHIE
VAN
EPPEGEM
ONDER DEN TITTEL VAN
DEN HEYLIGEN
SEBASTIAEN
MARTELAER

25 maart 2009

“Groot-Zemst uitgekleet”

door Dr. Hist. Henri Vannoppen

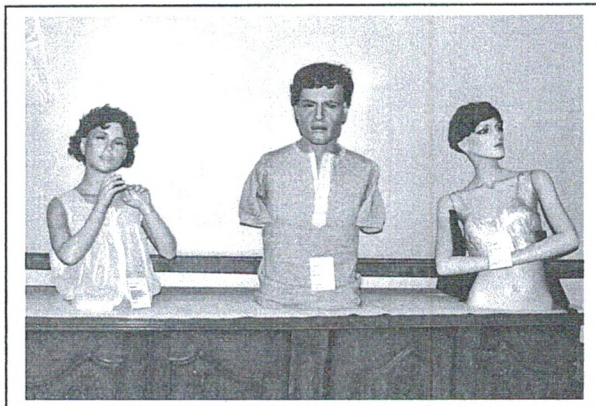

Mode- streekdracht- ondergoed -lingerie, het behoort allemaal tot onze volkscultuur. Er zijn drie mogelijke benaderingsmogelijkheden. De eerste is de thematische benadering. Men kan een aantal kledingsstukken onderzoeken over alle periodes heen b.v. de klompen, de blauwe kiel, de faas of “het mutske met een klippeke”. De tweede benadering is de geografische. Men kan de streekdrachten onderzoeken per provincie: West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, Antwerpen en Limburg. Zo kunnen we b.v. nagaan hoe de kledij geëvolueerd is van de middeleeuwen tot de 20ste eeuw in de verschillende delen van Vlaams-Brabant: West-Brabant met het Brussels Hoofdstedelijk gewest, Midden-Brabant en Oost-Brabant met de stad Leuven. We onderzoeken zowel de kledijinventaris van een familie in Zemst in

1839 als de kleerkast van burgemeester Henricus Mertens in “*La Malfiante*” te Zemst rond 1860. Een derde benadering is de sociologische. Men kan de kledij van speciale groepen en gelegenheden onderzoeken. De werkkledij, de kledij van de verschillende beroepen, de schuttersgilden de suisse-hondslager-pikkevent, de ambtskledij van burgemeester en schepenen kunnen onderzocht worden. Ook speciale gelegenheden zoals doop, plechtige communie, huwelijk en begrafenis (rouwkledij) kunnen vestimentair bestudeerd worden. Men kan ook de ondergang en de revival van de streekdrachten onderzoeken. Waarom zijn streekdrachten verdwenen in Groot-Zemst en niet in bepaalde delen van Noorwegen en Beieren? Waarom draagt de Zweedse Koninklijke familie streekdrachten en de Belgische niet? De woordenschat is ook belangrijk. Wat bedoelen we met een “*neusdoek*” (zakdoek, halsdoek, schouderdoek, hoofddoek) of met een kamizool (ondergoed, ondervest met of zonder mouwen, bovenvest)? Streekdrachten kunnen ook gereconstrueerd worden als

representatiekostuum voor dansgroepen bij optredens in binnen- en buitenland. Feestkledij zit tussen traditie en vernieuwing. Dat is ook zo bij mensen met Marokkaanse en Turkse affiniteiten in Vlaanderen en Brussel. Denk maar aan het belang van de weefkunst bij de Chaldeeuwse Christenen. Ondergoed en lingerie brengen ons bij het onderlijfje, de borstrok, de lange onderbroek, de slaapkledij, het lange bovenhemd van de “*Witte*” van Ernest Claes, de slaapmuts, de

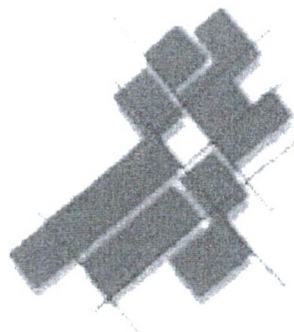
openbroek of de "snelzijker", de toebroek, de bustehouder of beha, het korset, de "cache-corset" of het korsetlijfje, de heupgordel, de onderrok, de "combinaison", de heupkussens of valse achterwerken, de crinoline, de tournure of "Suivez -moi jeune homme", de kousenbanden en de "jarretellen". Wie aan de "plage" of het strand van Hofstade denkt, ziet onmiddellijk de badpakkenmode in defilé. Dus heel wat onderwerpen om eens gezellig over te

praten.

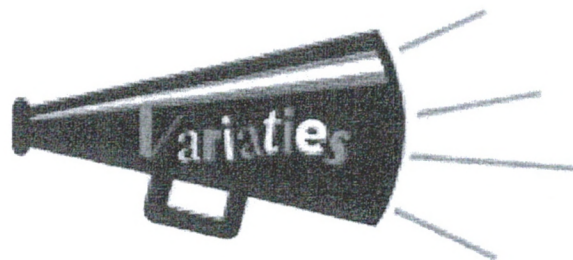
Echt "Groot-Zemst uitgekleeed!"

Hoogeveen 28 maart 2009.

Stichting
Nederlandse Dialecten

Koepelorganisatie
voor dialecten en oraal erfgoed
in Vlaanderen

Streektaalliefhebbers uit Nederland en Vlaanderen hielen in het congrescentrum De Tamboer te Hoogeveen de tiende editie van de grote tweejaarlijkse dialect evenement met als thema "*Groetwoorden*"

Hoe begroet men in het Nederlandse taalgebied een kennis van wie men weet dat hij of zij dialect spreekt? Wat zegt men tegen huisgenoten als men eventjes weggaat? En welke uitdrukkingen gebruikt men in de verschillende dialectregio's om iemand te bedanken of zich te verontschuldigen?

Diverse dialectverenigingen organisaties en heemkundige kringen uit heel Vlaanderen stelden hun activiteiten en publicaties voor, o.a. Faro, ARA – Brussels dialect – Academie van het Brussels, "*Brugs Ommeland*" Heemkring M Coppenolle, Heemkring Kanne, Heemkring Genk, Heemkring Cuerna, Vlaanderen Heemstede, Heemkring "*de Semse*" Zemst, Heemkring "*de Vierschaer*" Wachtebeke, Tildonk, "*Eigen Schoon*" Grimbergen, Heemkring Gooik, Heemkring Zonnebeke.

"in 't Brussels!"

De gooie surfer en leizer zal al gezeen emme dat onze websaait in 't schuu vloms gemokt es. Awel, da's ekspres. Want onze saait moo vè alleman komprèhensibel zaain, Brusseleirs, Vloëmingen en ollanders. Ten andere, een dialekt, dat es e stuk van a toël da g'in d'ieste plosj sprekt. Schraaive kan natuurlak uêk, en zelfs mé vuil plezeer, mo den sertoe vè nen diksionèr inien te steike, vè powezeekes of leekes op papee zette, of nog vè'n tejoêterstuk te verstoêle, komsa zeile d'akteurs weiten oo da ze't moeten oeitspreike.

Schraaiven in 't Brussels es oek plezant, en da wèt mier en mier gebeizegd in melekkes, in essémèskes. Of gewuèn vè neki ë goo blaagskes op te schraaive.

